

Svatá Tajina sňatku

Předsvatební dotazník

Především si kněz musí ověřit, zda nejsou kanonické překážky uzavření manželství – muž a žena nesmí být v blízkém příbuzenském poměru či v pokrevním příbuzenství, nesmí to být kmotr s křtěncem (či rodičem křtěnce), pěstoun a osvojenec, nikdo z nich nesmí být v platném manželství, nesmí to být manželství čtvrté. Pokud nejsou oba pravoslavnými křesťany, řídí se kněz pokyny archijerejského synodu pro takové případy (i svědkové mají být pravoslavnými křesťany). Musejí být oba plnoletí (18 let), nesmí být nikdo z nich mnich (a dále viz církevní právo).

Otázky klade kněz stojící s epitračilem a křížem v ruce, snoubenci stojí proti němu – ženich vpravo a nevěsta po jeho levici, tváří k východu – k ikonostasu (pokud se to koná v domě, pak jsou obráceni k domácí ikoně). (Dnes se však většinou koná méně slavnostní neobřadní formou v rámci předsvatební katechese.)

Na závěr je možno za přítomnosti svědků vykonat též formality potřebné, aby byl sňatek platný i před státními zákony (např. dotaz na vzájemnou znalost zdravotního stavu a pod.), včetně vyplnění státem vydaných formulářů, aby mohl být zanesen ve státních matrikách.

Kněz: Blahosloven Bůh náš... Amen.

Otče náš... Neboť tvé jest království... Amen.

Tropar chrámu nebo světci dle domácí ikony.

Kněz poučuje o svaté Tajině sňatku (viz náměty na poučení v závěru). Po důkladném poučení se kněz táže nejprve ženich a pak nevěsty, zda mají úmysl vstoupit ve svazek manželský, zda k tomuto rozhodnutí přistoupili svobodně bez jakéhokoliv nátlaku, zda někdo z nich není prinucen, nebo tak nečiní ze strachu, zda jsou si jisti, že nebyli uvedeni v omyl. (Může připojit i další dotazy, které jsou nutné, má-li být tento sňatek být již bez dalších úředních výkonů platný před státní správou a zapsán do státních matrik).

Pak se kněz modlí vroucí ektenii, do které vloží i prosbu:

Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení a navštívení Boží služebníka Božího (jméno) a služebnici Boží (jméno) nyní dotázaných a souhlasících s uvedením do stavu manželského.

Po ohlase žehná ženicha i nevěstu křížem, který oni pak políbí, a koná propuštění.

Obřad svaté Tajiny sňatku

V případě, že se obřad zasnoubení koná bezprostředně před oddavkami, pak se již před zasnoubením v blízkosti svatých dveří postaví malý stolek, pokrytý ze všech stran, a na něj se položí evangeliář, kříž, koruny (věnce), pohár (nádobka) s červeným vínem a případně zasnubní prsteny a svěcená voda. Zde koná se obřad sňatku.

Svatební průvod, v jehož čele jsou snoubenci, za nimi svědkové a pak ostatní účastníci, se utvoří v zadní části chrámu – v předsíni chrámové. A dále jak je uvedeno níže na začátku obřadu zasnoubení.

Zasnoubení

V případě, že se zasnoubení koná samostatně, pak po zasnoubení se snoubenci připravují na den, kdy budou Pána prosit o požehnání jejich manželského svazku, zachovávající mezi sebou „svaté přátelství“; tomu pak předchází svatá zpověď za celý předešlý život, aby s čistým svědomím přijali svatou Tajinu sňatku v návaznosti na to i svaté přijímání. Dnes se však koná zasnoubení bezprostředně před sňatkem jako jeden obřad.

Po Božské liturgii stojí kněz v oltáři a ti, kdož se chtějí spojit zasnoubením, stojí v předsíni chrámové – muž napravo, žena* vlevo**.

Na pravé straně svatého prestolu leží jejich dva prsteny: zlatý a stříbrný;

(*) Dle ruské praxe žena při obřadu nadržuje svatební kytici. V Řecku ano.

(**) Podle ruské praxe stojí od sebe v povzdálí, čelem proti sobě; muž na pravé části chrámu (podobně jako je na ikonostase vpravo ikona Spasitele) a žena v levé části (podobně jako vlevo je ikona Bohorodice); v předsíni poblíž vrat chrámových.

Poznámky k překladu

- 1 Dosl. neposkvrněné, tj. nezneuctěné
- 2 Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a ochraňuj nás...
- 3 Zostuzení, potupy, ostudy
- 4 údem
- 5 Dosl. dlouhou aktivitu, činnost
- 6 Tak dle církevně-slov. překl. i dle rus. synod. Dle kral.: pomocníka, který by při něm stál. Dle ekum.: pomocníka, jemu rovného.
- 7 Dosl.: kytovce
- 8 Koruny = věnce
- 9 Smělostí
- 10 Dosl.: Blahodátí a lidumilností
- 11 Dílo. Moskva 1847, č. 5, s. 60
- 12 Dílo; 2. vyd. SPB 1901, 7, str. 782
- 13 Dílo; 2. vyd. SPB 1898, t. 1, str. 310
- 14 Trojickij S., Christijanskaja filosofia braka. Paříž 1933, s. 51

Překlad pořízen dle slovanského trebníku. V postupu obřadu je tedy vyznačena většinou praxe slovanská (ruská). Poznámky (o odlišnostech řecké praxe jsou zmínky hlavně v úvodu a v závěru, místy i v průběhu obřadu). Vysvětlivky k Tajině sňatku přeloženy z Nástolní knihy. Údaje o řecké praxi zaznamenány z pozorování. Některé právní poznámky převzaty z knihy: Kobyzev, Novák, Koukal: Církevní právo.

„B“ verze s paralelním církevně-slovanským textem a českým překladem

Původní překlad revidován dle CSL a doplněn; 10/2017 — v. 0.51 B

místo odpovědnosti za rodinu a za její zabezpečení a ochranu, žena pokorné místo pomocnice, vnitřní péče o potřeby rodiny a výchovy dětí. Bůh pomůže tam, kde je na jedné straně zbožnost a pokora a na straně druhé odhodlání a touha budovat křesťanské manželství. Manželství je nesení kříže. Trpělivé snášení těžkostí přináší svým časem sladké duchovní plody. Ne nadarmo se při sňatku zpívá: „Svatí mučedníci...“

Evangelium o zázraku proměnění vody ve víno v Káně Galilejské se čte při svatbě jako symbol sňatku. Snoubenci přicházejí do chrámu a v nádobách svých srdcí si přinášejí „vodu“ lidské vzájemné náklonnosti a rozhodnutí založit rodinu. Při svatě Tajině sňatku se přítomností Kristovou, skrze požehnání kněze, mění tato „voda“ na silné a sladké víno manželství. Snoubenci, kteří přišli do chrámu, neodejdou z něho stejnými, jakými byli před tím. Odnášejí si v srdci radost, pokoj a sílu k manželskému životu.

Proto pijí novomanželé v chrámu ze společné číše víno, aby tím svědčili o své připravenosti pít kalich života, který je naplněn radostí i soužením, dobrem i těžkostmi, tím, co nám prozřetelnost Boží sešle, aby utvrdila tuto rodinu a očistila ji od nečistých příměsí. V manželství se mají muž i žena očistit jako zlato v ohni, povznést se ze země na nebe jako dvě světla, která nezhasnou na věky.

Když kněz vede novomanžele průvodem kruhem kolem evangeliáře, naznačuje se tím, že jako první společné kroky konají manželé vedeni knězem okolo evangelia, tak celý svůj život musí řídit dle evangelia a mají se nechat vést církví. Je obtížné si představit, že by manželský pár mohl vítězně završit svou životní pouť, nebude-li se neustále utíkat ke svému duchovnímu otci, jemuž jedinému mohou a mají vypovědět všechny těžkosti, s nimiž se na své manželské cestě střetávají.

Konec a Bohu sláva!

stříbrný pro muže po pravé straně, zlatý pro ženu po levé, blízko sebe (dnes bývají oba zlaté).

Kněz v oltáři **otevřítá královskou bránu** a vychází do chrámu, oblečen v epitrachil a felon (dle ruské tradice i nárukávníky), nese evangelium a kříž, jimiž požehná ze soleje přítomné, a pak jde a klade je na stolek uprostřed chrámu. Poté kněz kráčí do předsíně, kde přivádí muže a ženu k sobě, **spojuje jim ruce** tak, že ruka ženicha se pokládá svrchu na prsty nevěsty (na znamení, že muž je hlava, živitel a ochránce). Na spojené ruce kněz **pokládá epitrachil** (na znamení, že sám Bůh je vede do zákonného manželství), a zatímco přidržuje epitrachil na jejich spojených rukách, vede je o kousek dál do předsíně, kde pak už stojí po celé zasnuby vedle sebe, čelem k oltáři. Tam **žehná rukou hlavy** nově zasnubovaných třikrát, **podává jim rozžaté svíce** * a okuřuje na způsob kříže.

Kněz čelem k oltáři koná ektenii.

Diákon volá: Požehnej vladyko.

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: V pokoji k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Pokračuje s prosbami velké ektenie;

Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Za svatý chrám tento za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se.

Za vladyku našeho (jméno) ... za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

(*) V Rusku žehná rukou každého jen jednou (a pak při předávání svíce požehnává ještě touto svící). Svatební svíci opatrují po celý život až do hrobu. Jednou při pohřbu ji kněz bude vkládat do rukou nebožtíka v rakvi. V řecké praxi oddávání svíce nemají. Nevěsta drží při obřadu svatební kytici.

Послѣдованіе бываемоє ѡ ѡбрѣченіи.

По бжѣственой литургии, цѣнникѣ стоащѣ въ стѣнѣхъ, предстоащѣ хотащїи спрагатица предъ стѣми дверьми: мѡжз ѡбѡ ѡдеснѡю, жена же ѡшдѡю. Дежлѣтз же на деснѣи странѣ стѣи трапѣзѣ перетни ѡдѣ двѣ, златый ѡ сребраный, сребраный ѡбѡ ѡклонѡаца къ деснѣмз, златый же къ лѣвымз, блѣзз дрѡгз дрѡга. Цѣнникз же назнѡмендетз глабѣ новоневѣстныхъ трѣяды, ѡ дѣтз ѡмз свѣщы возжѣнны, ѡ вѣдз ѡ вѣдѣтрѣ храма, кадѣтз крѣтовѣдѡу, ѡ глаголетца ѡ дѡкона: Блгословѣи владыко. ѡ цѣнникз:

Блгословѣнз бгѣ нашз, воегдѡ, нынѣ ѡ прѣсноу, ѡ ко вѣки вѣкѡвз.

Лѣкз: ѡмѣнѣ.

Дѡконз: Мѣромз Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ свѣшнемз мѣрѣ, ѡ спѣенїи дѡшз нашнхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ мѣрѣ воегѡ мѣра, блгостѡнїи свѣтѣхъ бѡжїнхъ церквѣи, ѡ соеднѣнїи вѣщѣхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ стѣмз храмѣ сѣмз, ѡ вѣрою, благоговѣнїемз ѡ стрѡхомз бѡжїнмз вхѡдѡщнхъ бѡнѣ, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ господнѣ нашемз (митрополѣтѣ) (ѡмѡ рекз), ... четнѣмз преевѣтрѣ стѣѣ, ко Хрѣтѣ дѡконствѣ, ѡ вѣемз прѣчѣтѣ ѡ людѣхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ рабѣ бжїи, ѡмѣкз, ѡ рабѣнѣ бжїей, ѡмѣкз, нынѣ ѡбрѣчѡщнхѡ дрѡгз дрѡгѣ, ѡ спѣенїи ѡхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ ѣже подѡтнѡ ѡмз чѡдѡмз въ прѣчѣтѣ рѡда, ѡ вѣѣмз ѡже ко спѣенїю прошенїѣмз, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ ѣже ннзпоелѣтнѡ ѡмз любѣи совершѣннѣи, мѣрнѣи, ѡ помѡци, Гдѣ помѡлнмѡ.

ѡ ѣже сохранѣтнѡ ѡмз въ ѣднѡмѣлїи ѡ вѣрдѣи вѣрѣ, Гдѣ помѡлнмѡ.

podstaty svého života¹⁴. Právě církevnost dává rodině křídla, pomocí nichž je možno se vznést do horního světa a nasycovat rodinný život blahodátnou láskou k Bohu a k sobě navzájem. Církevnost jim dává klíč ke zbožnému přání čistoty a pečeť oddanosti, která je naprosto nutná k naplnění manželského tajemství a k pokroku ve zbožnosti. Čistota a oddanost křesťanského manželství otevírají dveře k proměně živočišného těla rodiny na tělo duchovní.

V důsledku blahodátného působení bohoslužby Tajiny manželství dostávají manželé sílu stát se „přístavem čistoty“. S pomocí Boží napomáhá manželský svazek lidem silnit ve víře a v jednotě křesťanského života, aby dosáhli míry plného vzrůstu Kristova – dokonalého člověka (Efez 4,13).

Manželství je posvěcením a současně svatou Tajinou. V něm se uskutečňuje proměna člověka, rozšíření jeho osobnosti. Člověk získává, objevuje, nachází nový pohled na život, nové životní pocity a zkušenosti, rodí se pro svět v nové plnosti. Pouze v manželství je možné plné poznání člověka, vidění jiné – druhé – osoby. V manželství se člověk ponořuje do opravdového života, vstupuje do něj skrze druhou osobu. Nachází sebe v druhém. Toto poznání a nový život nám dávají zakusit završující plnost a uspokojení, které nás činí bohatšími a moudřejšími.

Tato plnost se prohlubuje ještě tím, že ze dvou lidí, spojených jedním životem, vzniká třetí – jejich dítě, které se má nadále rozvíjet podle zákonů dokonalosti. Avšak když mezi manželi – rodiči – panuje nesoulad a spor, který nejsou schopni překonat, tehdy také dítě bude plodem tohoto sporu a bude jeho pokračováním.

Uvažujeme-li o manželství, musíme zároveň myslet na rození dětí. Děti jsou Božím požehnáním. V dětech se rozvíjí krása matčiny i otcovy duše. Rození dětí je po blahodati největším Božím darem člověku na tomto světě.

Prostřednictvím Tajiny manželství je udělována manželům Boží milost i k výchově dětí, které křesťanští rodiče jen napomáhají, jak se o tom vyslovil apoštol Pavel: „Nikoliv já, ale blahodať Boží, která je se mnou“ (1 Kor 15,10).

Andělé ochránci přidělování dětem při svatém křtu na celý život, tajemně, ale při tom citelně, napomáhají rodičům při výchově jejich dětí, když od nich odvracejí různá nebezpečí.

Jenže pokud se manželství stalo pouhým vnějším spojením a nikoliv vnitřním vítězstvím u obou manželů nad svojí sebeláskou a pýchou, pak se to projeví též na dětech, a bude to mít za následek jejich neodvratné odcizení od rodičů – rozkol v domácí církvi. Proti tomu lze bojovat jen každodenním budováním manželství, přemáháním svých vášní a marnivostí, individualismu a sobectví čili sebelásky, která podrývá skutečnou oddanost a obětavou lásku. Manželé nejsou vlastníky jeden druhého. Tajemství šťastného křesťanského manželství spočívá ve společném plnění Boží vůle, které spojuje jejich duše navzájem a s Kristem. Jedinou cestou k tomu je stále prohlubování duchovního života. Je potřebné učit se být náročný k sobě a laskavý k druhému, být velkorysý a dokázat odpouštět. Je nutno vše nasměřovat k jedinému cíli – zachování lásky a duchovnosti v rodině; ostatní přijde poté. Ježíš Kristus pravil: „Hleďte vy nejprv království Božího a spravedlnosti jeho, a vše (ostatní co potřebujete) bude vám přidáno. Ví zajisté Otec váš nebeský, že (to všechno) potřebujete“ (Matouš 6,33 a 32). Zdá se to být snadné, ale je ve skutečnosti velice těžké nést odpovědnost za vzájemný svazek, dokázat zaujmou v rodině své postavení – muž

modlitbami a požehnaného Bohem! Štěstí netkví ve správném výběru partnera, jak se dnes všeobecně povrchně soudí. Sňatek je totiž uzavírán na nebesích. A manželské štěstí musí být vymodlené.

Jeden z příznaků dobrých mravů toho, koho si chceš vzít, je úcta k rodičům.

Láska není jen uspokojení, ale především služba. Žena je spasena rozením dětí (1 Tim 2,15), setrvává-li v pravoslavné víře v Boha, ve věrnosti svému muži a děti vychovává v učení Božím.

Písmo dále praví: „hlavou každého muže je Kristus, hlavou ženy muž a hlavou Krista je Bůh“ ... „Vždyť muž není z ženy, nýbrž žena z muže. Muž přece nebyl stvořen pro ženu, ale žena pro muže“ ... „V Kristu ovšem není žena bez muže ani muž bez ženy, vždyť jako je žena z muže, tak i muž skrze ženu – všechno pak je z Boha“ (1 Kor 11,3 a 8,9 a 11,12).

Poučení o intimním manželském životě. Povinností manželů je zdržovat se intimního manželského soužití před svatým přijímáním (od předvečera), protože veškeré podobné skutky odporují principům půstu, kterým se na přijímání svatých Darů připravujeme. Z téhož důvodu pravoslavná tradice nedovoluje manželské obcování v postní dny středu a pátek (od předvečera); stejně tak se nemají tyto skutky dít v období čtyřech delších půstů.

Slova ap. Pavla o intimním manželském soužití: „Nerozlučujte se jeden od druhého, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu (*tj. v době postní; pozn.*). Potom zase buďte spolu, aby vás satan nepokoušel skrze nezdrženlivost vaši“ (1 Kor 7,5). Manželé se tedy nemají svévolně odpírat jeden druhému, protože to může vyvolávat nespokojenost či vést k rozbití manželství nevěrou.

Jiné zamyšlení

Podle sv. Jana Zlatoústého je manželství „podivuhodná ctnost“.

Svojí bohoslužbou Církev zprostředkovává novomanželům blahodátne síly k setrvání v jednotě společného života, aby byli oba „jedním tělem“ (1 Mojž. 2,24) a s Církví byli „jedno srdce a jedna duše“ (Sk 4,32). Počátek svého života novomanželé spojují se zjevenou pravdou: „Neboť kde se dva nebo tři shromáždili v mém jménu, tam jsem mezi nimi“ (Mt 18,20). Tato pravda podle víry těch, kteří vstupují do manželství, jim odkrývá tajemství přítomnosti samého Ježíše Krista mezi nimi, který je korunuje slávou a ctí.

Ohledně rození a výchovy dětí: svatý Jan Zlatoústý srovnává manželský svazek křesťanů s hnízdem, ve kterém matka krmí mláďata, aby se ptáčata naučila bezpečně létat, aby se jim zpevnila křídla, objevila se síla a mláďata nezůstávala v hnízdě navždycky. „Hospodin,“ říká sv. Jan Zlatoústý, „nás od věčnosti vedl k nebi a ukázal nám cestu, která tam vede... A když to ukázal, zanechal nás na dlouhý čas v tomto světě a v manželství jako v hnízdě. Když nám po čas toho dlouhého času vyrostla křídla cností, tehdy přišel On, začal nás tiše a pomaličku vyvádět ze zdejšího příbytku, uče nás vznášet se k hornímu (nebeskému) sídlu. Tímto způsobem... ti úspěštili, světlo milující, opouštějí s velkou lehkostí hnízdo, vzlétají do výšin a dosahují nebeské, zřikající se pozemského“¹³.

Svatost křesťanského manželství je činí takovým, že se nesrovnává s žádným manželstvím uzavřeným mimo Církev, neboť Boží milost se stává „skálou“, na které se rodina buduje, jak již bylo řečeno, jako „domácí církev“ (Kol 4, 15), „církev podle

Po modlitbě za biskupa a duchovenstvo následuje:

Kněz: Za služebníka Božího (jméno) a služebnici Boží (jméno), kteří se spolu zasnubují, a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Aby se jim dostalo dítek k zachování rodu a aby jim dáno bylo vše, oč ke spáse své prositi budou, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Aby jim byla seslána láska dokonalá a pokojná i pomoc, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Aby zachováni byli ve svornosti, jednomyslnosti a pevné víře, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Aby požehnání byli v bezúhonném životě, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Aby jim Hospodin, Bůh náš, daroval manželství počestné a lože čisté¹ k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

A dále pokračuje ektenie jako obvykle:

Kněz: Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás,² Bože, blahodátí (milostí) svou.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyne naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Ω ѿже бѣгословѣнїа нѣмз вз непорочномз жителствѣ, Гдѣ помолнмса.

Гдѣ да гдѣ бѣз насз дардетз нѣмз бракъ честенз, н лѣже нескверное, Гдѣ помолнмса.

Ω нзбавнїа намз ѿ всѣкаа скорби, гнѣва н нѣжды, Гдѣ помолнмса.

Застѣпнѣ, спсѣн, помнѣннѣ н сохранѣ насз, Боже, твоєю благодѣтїю.

Пресѣдѣю, пресѣдѣю, пресѣгословѣннѣю, славною владычнцѣ нашѣ Бого-
роднцѣ н пренодѣвѣ Марїю, со всѣми свѣтлыми помнѣше, самн себѣ,
н дрѣгз дрѣга, н всѣм живѣотѣ нашѣ Хрїстѣ Богѣ предаднмз.

Сщѣнникз: Гдѣ подоаетз тебѣ всѣкаа слава, честь н поклонѣнїе,
Отцѣ, н Сынѣ, н свѣтомѣ Дхѣ, нынѣ н прїсно, н во вѣки вѣкѣвз.

Тѣже глаголетз мѣтѣв велегласно:

Бѣже вѣчный, разстоѣцмса собравнѣмз вз соединѣнїе, н союз
любвѣ положнѣннѣмз неразрѣшнмнѣ: бѣгословнѣннѣмз илака н
ревекѣ, н наследнннѣмз ѿ твоегѣ ѡбѣтованїа показавнѣ: самз
бѣгословнѣ н рабѣ твоѣ спсѣ, н мѣкз, н мѣкз, наставаа ѿ на всѣкое
дѣло бѣгое. Гдѣ мѣтннѣннѣ н члѣвколѣвецз бѣз сѣн, н тебѣ сла-
вѣ возымаемз, Оцѣ, н Снѣ, н свѣтомѣ Дхѣ, нынѣ н прїсно, н во
вѣки вѣкѣвз.

Лїкз: Аминѣ.

Сщѣнникз: Мнрз всѣмз.

Лїкз: Н дхѣ твоимѣ.

Дїаконз: Глави ваша гдѣвн прїклонїте.

Лїкз: Тебѣ Гдѣ.

Гдѣ Бѣже насз, ѿ мзвннѣмз предѣврѣчнѣннѣ црковѣ дѣвѣ чтѣю,
бѣгословнѣ ѡбрѣченїе сѣе, н соединнѣ, н сохранѣ рабѣ твоѣ спсѣ вз
мнрѣ н сдннмѣсїн.

Тебѣ во подоаетз всѣкаа слава, честь н поклонѣнїе, Оцѣ, н Снѣ,
н свѣтомѣ Дхѣ, нынѣ н прїсно, н во вѣки вѣкѣвз.

Лїкз: Аминѣ.

ženě a budou jedním tělem“ (1 Mojž. 2,24), „takže už nejsou dvě těla, ale jedno. Co tedy Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ (Viz i Mat 19,5–6).

Tvoříce jedno tělo, mají manželé i jednu duši a vzájemnou láskou probouzejí jeden v druhém horlivost, úsilí ke zbožnosti. Neboť manželství, jak praví sv. Řehoř Theolog, připoutává více k Bohu, protože lidé žijící v manželství mají více pohnutek obracet se k Němu... Kdo má povinnost starat se o milovanou manželku a děti, ten zápasí v mnohem širším moři života, potřebuje tedy větší pomoc Boží a zároveň on sám začíná víc milovat Boha¹¹.

V křesťanském manželství bere muž na sebe kříž rodinného života, aby žil v Kristu. A žena činí to samé, když se stává jeho pomocnicí a přítelkyní. Žena tomu odpovídá svým organickým, vnitřním, nerozděleným principem, jednotou s mužem podle požadavků svého rozumu, náklonností srdce a zaměřením vůle.

Dříve se při zásnubách používaly prsteny z různých materiálů – stříbrný a zlatý: pro ženicha stříbrný (připomíná ženichovi, že nevěsta je „křehká nádoba“, jemná jako Luna) pro nevěstu zlatý (připomíná jí muže: muž je pro manželku „světlo očí“, jak praví Písmo; je ochráncem ženy, když je s ní, je klidná). Ženichovi prsten ukazuje, že je mu od Boha dána moc a vláda nad ženou, vláda však v lásce. Prsten na ruce ženy ukazuje, že muž jí svěřil moc a vládu nad celým domácím hospodářstvím a majetkem. Žena je dle Bible „pomocnicí muži“.

Muž, podle sv. Jana Zlatoustého, skutky i slovy zasévá v domě zbožnost; a žena nechť dohlíží na dům, ale kromě této povinnosti má ještě náročnější úlohu, aby rodina pracovala pro Boží Království¹². Muž si má uvědomit, že musí projevovat péči o spásu duše své manželky. Žena má stejnou odpovědnost jako muž za to, aby se vše v rodině dělo ke slávě Boží. Starostlivostí o tyto věci nedovolují manželé, aby se k nim přiblížily rozpory, nepřátelství, nenávisť. Za to – i pro to – vše posílá Bůh svoji blahodať a slibuje chránit místo jejich přebývání. Prostřednictvím manželství jsou manželé povinni vniknout do života Církve láskou k pravdě (2 Tes 2,10), tj. tak, aby světlo této lásky zazářilo pro ně v celé plnosti a svítilo jim stále.

Manželé budují svůj život na Božích přikázáních, které je učí novému životu a pomáhají správně řešit životní úkoly a problémy.

Prostřednictvím obřadu bohoslužby Tajiny manželství povyšuje svatá Církev manželský svazek na stupeň svatých Tajin. Účastí na jejím konání ženich a nevěsta skládají před knězem a Církví svůj svobodný slib setrvat vždy ve vzájemné manželské věrnosti a nerozlučném spojení. A Církev jejich přání stvrzuje. Jejich svazek je požehnaván jako duchovní svazek podobný svazku Krista a Církve, jako obraz tohoto duchovního sjednocení. Pro ty, kteří vstupují do manželství, vyprošuje Církev milost čisté jednomyslnosti k požehnanému rození a křesťanské výchově dětí.

Manželství je malá církev. Smysl a podstata manželství je služba Bohu. Do manželství mají muž i žena přinést jako nejcennější vklad a věno svou neposkvrněnost a nevinnost, která se stává pevným a drahocenným základem manželství. Manželé by neměli důvěrně znát nikoho jiného než jen sebe vzájemně. Proto je tak důležité uchovávat si v mládí čistotu až pro zákonné manželství.

Bůh však přijímá každého, kdo má pevný úmysl očistit svědomí pokáním a vstoupit na cestu věrnosti a založení rodiny.

Nelze slovy vyjádřit štěstí manželství, potvrzeného Církví, posvěceného jejími

konné soužití těch, kdo vstupují do manželství) není samo o sobě překážkou k uzavření manželství. Nutné je však, aby takové osoby bezpodmínečně nejprve očistily své svědomí při zpovědi před knězem (svým zpovědníkem).

Podle pevně stanovené tradice nesmí diákon ani kněz nosit snubní ani žádný jiný prsten.

Doplňky – o manželství

Náměty pro kněze při pronášení předsvatebního a svatebního poučení o svaté Tajině manželství a k přípravě snoubenců pro uzavření manželství.

Církev učí, že manželský život musí být v souladu s pravidly křesťanské morálky. Manželství se nemůže uzavírat kvůli bezuzdné vášni, ale musí být uzavřeno s myšlenkou na Boha a mravní zákon a k Boží slávě. Proto církev požaduje, aby ti, kteří uvažují uzavřít manželství, uvědomili o tom církevní představené a vzali si od nich požehnání k uskutečnění svého přání. Sňatek tudíž musí být nábožensky posvěcen.

Podle učení pravoslavné církve, je uzavření manželství Tajina, při níž se před knězem i Církví ženich s nevěstou svobodně zavazují k manželské věrnosti, kterou si vzájemně slíbí, a poté je jejich manželský svazek požehnan dle způsobu duchovního svazku Krista s Církví, a vyprošuje se pro ně blahodat čisté svornosti a dar požehnaného plození a pomoci ke křesťanské výchově dětí.

Kněz by měl důrazně pohovořit o závažnosti rozhodnutí uzavřít sňatek, o manželském životě, povinnostech manželů k sobě navzájem, o nutnosti zachování manželské věrnosti, o požehnání i strastech života manželského, o rození a výchově dětí, což je neodlučitelnou součástí manželství, o vytváření a pěstování křesťanské rodiny (připomíná, že účelem manželství je tajemné spojení muže a ženy, spojení to duchovní, duševní i tělesné v jednu duchovní bytost, ve které se sdílejí dva lidé – muž a žena, společně se radují a společně i trpí; přirozeným důsledkem tohoto spojení je početí a rození dětí; o ty je třeba se tělesně a duchovně starat – dát je pravoslavně pokřtít, pečovat o jejich duchovní výchovu a vzdělání v pravoslavné víře a co nejčastěji je vodit do chrámu; dbát, aby děti žily v Církvi).

Ti, kdož se chystají k zasnoubení a uzavření manželského svazku tím berou na sebe slib vzájemné oddanosti, zachování věrnosti a vytvoření pravoslavné křesťanské rodiny. Pán přikazuje manželům, aby žena od muže neodcházela, a muž ať ženu neopouští (1 Kor 7,10–11).

Kněz vysvětluje, že uzavření manželství je doživotní slib zavazující k zachování vzájemné věrnosti a oddanosti i k projevování patriční úcty, lásky a pomoci. Sňatkem tedy na sebe manželé berou povinnost žít spolu nerozlučně po celý svůj pozemský život v souladu, pokoji a lásce, vyhýbat se vzájemným sporům, obviňování, ubližování slovy i skutky. Je to náročný úkol, k němuž je nutno si stále vyprošovat Boží požehnání a pomoc. Již při zasnoubách však Bůh posílá svého anděla, aby předcházel manžele, chránil jejich svazek a vedl je do Království Božího.

Písmo svaté praví: „Proto muž opustí svého otce i svojí matku a přilne ke své

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (čelem k oltáři): Bože věčný, jenž jsi rozptýlené přivedl ke sjednocení a ustanovil jim nezrušitelný svazek lásky, jako požehnal jsi Izáka a Rebeku a učinil je dědici tvého zaslíbení, ty sám požehnej těmto služebníkům tvým (jména) a veď je ke všelikému dílu dobrému. Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz se otočí k lidu: Pokoj všem!

Věřící: I duchu tvému.

Diákon: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Věřící sklánějí hlavy: Před tebou, Hospodine.

Kněz: Hospodine, Bože náš, jenž jsi Církev jako pannu čistou sobě ze všech národů zasnoubil, požehnej zasnoubení toto, spoj a ochraňuj tyto služebníky tvé v pokoji a jednomyslnosti. Tobě totiž náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz odchází do oltáře a přináší ze svatého prestolu talířek s prstýnkou.

Nato **kněz dává snoubencům prsteny**, nejprve muži – zlatý, a potom ženě – stříbrný; koná to takto: nejdříve vezme prsten pro nevěstu a žehná s ním třikrát na způsob kříže hlavu ženicha, řka):

ТѢЖЕ ВЗЕМЪ ЦѢННИКЪ ПЕРСТНИ, ДАЕЪ ПЕРВѢ МЪЖЪ ЗЛАТЫЙ, ТѢЖЕ СРЕБРЯНЫЙ ЖЕНѢ. И ГЛАГОЛЕЪ МЪЖЪ:

ВѢРЪЧАЕТЕСѦ РАБЪ БЖІИ, ѿмѣкъ, РАБѢ БЖІЕИ, ѿмѣкъ, ВО ИМА
ОЦѦ, И СНА, И СЪТАГЪ ДХѦ, АМІНЬ.

ТѢЖЕ И ЖЕНѢ ГЛАГОЛЕЪ:

ВѢРЪЧАЕТЕСѦ РАБА БЖІА, ѿмѣкъ, РАБѢ БЖІЮ, ѿмѣкъ, ВО ИМА
ОЦѦ, И СНА, И СЪТАГЪ ДХѦ, АМІНЬ.

И СГДА РЕЧЕЪ НА СДНОМЪ КОЕМЪДО ТРИЖДЫ, ТВОРИЪ КРЪТЪ ПЕРСТ-
НЕМЪ НА ГЛАВЪХЪ НХЪ: И НАЛАГЕЪ ѿ на десныхъ нхъ перстѣхъ. ТѢЖЕ
ИЗМѢНАЕЪ ПЕРСТНИ НОВОНЕВѢСТНЫХЪ ВОСПРІЕМНИКЪ.

СЦЕННИКЪ ЖЕ ГЛАГОЛЕЪ МЪЖЪ: ГДЪ ПОМОЛНЕСѦ.

ГДН БЖЕ НАШЪ, ОТРОКЪ ПАТРИАРХА ІВРААМА ШЕДТВОКВЫИ ВЪ
СРЕДОРѢИИ, ПОСЫЛА ОУНЕВѢСТНИТИ ГОСПОДИНЪ СГЪ ІСААКЪ ЖЕНЪ, И
ХОДАТАИСТВОМЪ ВОДОНОШЕНІА ВѢРЪЧИТИ РЕВЕКЪ ШКРЫВЫИ: СЪМЪ
БЛГОСЛОВИ ВѢРЪЧЕНІЕ РАБѢ ВЪ ТВОИХЪ, СЕГѢ ѿмѣкъ, И СЕѦ ѿмѣкъ, И
ОУТВЕРДИ СЖЕ ОУ НИХЪ ГЛАГОЛАННОЕ СЛОВО: ОУТВЕРДИ ѿ СЖЕ Ш ТЕБѢ
СЪТЫМЪ СОЕДНЕНІЕМЪ: ТЫ БО ИЪ НАЧАЛА СОЗДАЪ СНИ МЪЖЕСКІИ ПОЛЪ
И ЖЕНСКІИ, И Ш ТЕБѢ СОЧЕТАВЕТСѦ МЪЖЪ ЖЕНА, ВЪ ПОМОЦЬ И ВЪ
ВОСПРІАТІЕ РОДА ЧЕЛОВѢЧА. СЪМЪ ОУБѢ ГДН БЖЕ НАШЪ, ПОСЛАВЫИ ИС-
ТИНЪ ВЪ НАСЛѢДІЕ ТВОЕ, И ШЕДТВОВАНІЕ ТВОЕ НА РАБѢ ТВОѢ ОУТЦЫ
НАШѦ, ВЪ КОЕМЪДО РОДѢ И РОДѢ ИЗЕРЛННЫА ТВОѢ: ПРИЗРИ НА РАБА
ТВОЕГО ѿмѣкъ, И НА РАБѢ ТВОЮ ѿмѣкъ, И ОУТВЕРДИ ВѢРЪЧЕНІЕ НХЪ ВЪ
ВѢРѢ И СДНОМЫСЛИИ, И ИСТИНѢ, И ЛЮБВИ. ТЫ БО ГДН ПОКАЗАЪ СНИ
ДАТИСѦ ВѢРЪЧЕНІЮ И ОУТВЕРЖДАТИСѦ ВО ВСЕМЪ. ПЕРСТНЕМЪ ДАДЕСѦ
ВЛАСТЬ ІОСИФЪ ВО СГЪПТѢ: ПЕРСТНЕМЪ ПРОСЛАВИСѦ ДАНИИЛЪ ВО
СТРАНѢ ВЪВЪЛОНСТѢИ: ПЕРСТНЕМЪ ІАВНІА ИСТИНА ФАМАРЫ: ПЕРС-
ТНЕМЪ ОЦЪ НАШЪ НЕНЬИ ЦЕДРЪ БЫТЬ НА СНА СВОЕГО: ДАДИТЕ БО,
ГЛАГОЛЕЪ, ПЕРСТЕНЬ НА ДЕСНИЦѢ СГЪ, И ЗАКЛАВШЕ ТЕЛЦА ОУПНТА-

nekoná ani v neděli svatodušní – svatě Trojice kvůli pondělnímu svátku);

g) sňatky by se také neměly konat v den předcházející těmto dnům: 1. října (Záštita přesv. Bohorodice) a 8. listopadu (Sbor archand. Michaela), 29. srpna (stětí Jana Křtitele), 26. září (sv. ap. Jana); dále i ve den před chrámovým svátkem a dalšími místními farními svátky.

Svatba by neměla být v den před osobním svátkem čili tzv. „dnem anděla“ ženi-cha či nevěsty (ale v tomto případě může kněz ustoupit naléhavě a odůvodněné prosbě oddávaných).

Před sňatkem se oba snoubenci vyzpovídají. Svatba se má konat co nejdříve po Božské liturgii, při níž oba přistoupí ke svatému přijímání. (Je-li to nutné, sňatek se může konat i večer (běžné v Řecku); ne však hluboko v noci.

Obřad svatby se skládá ze dvou částí: zasnuby a sňatek (dosl. korunovace). V praxi se dnes obě spojují do jedné bohoslužby – obřad sňatku se koná ihned po zasnubách.

Máme **dva druhy obřadu** pro sňatek:

a) obřad velikého sňatku (koná se v případě, že alespoň jedna osoba z oddávaného páru vstupuje do manželství poprvé);

b) obřad dalšího sňatku (koná jen v případě, že oba partneři nejsou oddáváni poprvé; není důležité, jestli se jedná o druhé či o třetí manželství). Zasnuby i korunovace se u druhého sňatku konají stejným způsobem jako u prvního, ale obřad je poněkud jiný – méně slavnostní, spíše v duchu pokání. Ap. Pavel píše o vdovách: „Je-li jim nemožno žít zdrženlivě, ať vstoupí do manželství, neboť je lepší žít v manželství než být rozpálený“ (1 Kor 7,9).

Další náležitosti a okolnosti

Ženich i nevěsta mají znát z paměti Otčenáš, Bohorodice Panno, Desatero a Symbol víry. Pokud snoubenci neznají řádně základy pravoslavné víry, musí je kněz před svatbou poučit. Jak se má stát rodičem ten, kdo neumí ani základní modlitby a základní pravdy víry křesťanské?

Kněz nesmí oddávat osoby opilé. Nutno počkat až vystřízliví.

Je možno oddávat ty, kteří jsou pod epitimií. Epitimie totiž není zákazem uzavřít sňatek (vyjma zvláště stanovených případů). Nutný je však souhlas místního archijereje.

Nevěsta nesmí být v období poporodního očišťování (40 dnů), protože žena v tom čase nemůže do chrámu ani vkročit. Stejně tak nesmí mít nevěsta měsíčky. V obou případech musí být svatba odložena na dobu, kdy je žena očištěna. V případě krajní nouze či jiných zvláštního zření hodných okolností může kněz podle svého svědomí projevit shovívavost s ohledem na slova Apoštolských ustanovení: „Ani porod ani krvotok nemohou poskvřnit přirozenost lidskou nebo oddělit člověka od Ducha Svatého, leč jen bezbožnost a nezákonné skutky“ (6. kniha, 27. kap.). Dle evangelia se krvotoká žena dotkla lemu roucha Páně a On ji za to nepokáral ani neobvinil, ale naopak uzdravil. (To se týká jen svatby. Ke svatému přijímání však nevěsta v takovém tělesném stavu přistoupit nemůže.)

Těhotenství nevěsty není důvodem pro odmítnutí vykonat svatou Tajinu sňatku.

Předsvatební soužití původce těhotenství s nevěstou (platí všeobecně pro nezá-

má je bez prodlení oznámit duchovnímu správci. Jestli ženich či nevěsta patří do jiné farnosti, nutno vykonat ohlášky i tam. Třítýdenní lhůta se může zkrátit na jednotýdenní, jestli v jejím průběhu je veliký svátek, při němž se shromáždí veliké množství věřících. (Výjimku může požehnat biskup.)

Kněz před svatbou ověřuje (dle možností si o tom vyžádá písemné doklady):

- a) potvrzení matřičky o datu narození (jsou-li pochyby o plnoletosti) a o provedení křtu (křestní list či potvrzení o sjednocení s církví);
- b) osobní doklady s uvedeným bydlištěm (z toho plyne příslušnost k farnosti), spolu s údaji o svobodném či vdovském stavu (v takovém případě je potřeba ještě úmrtní list, v případě rozvedených je nutno předložit výnos církevního soudu);
- c) potvrzení o zpovědi od farního kněze (v případě, že je osoba z jiné farnosti, může její farní kněz spolu s tím potvrdit její náboženské vyznání a rodinný stav);
- d) případně i písemný souhlas poručníků či rodičů ke sňatku nezletilého;
- e) potvrzení archijereje, jsou-li okolnosti sňatku takové, že vyžadují povolení biskupa.

Tyto náležitosti může před oddavkami provést civilní matriční úřad, pokud se církevní sňatek spojuje s občanským sňatkem (tento postup se doporučuje zvláště, je-li oddáván příslušník jiného státu).

O provedeném sňatku se sepisuje **protokol** se všemi předepsanými údaji a s podpisem oddávajícího kněze, ženicha a nevěsty a dvou svědků.

Zákonné místo pro vykonání obřadu sňatku je pravoslavný farní chrám. (Svatby v kaplích a domovních modlitebnách jsou možné jen v případě nedosažitelnosti chrámu a s povolením archijereje.)

Svědkové

Je požadováno, aby se obřadu sňatku, spolu s oddávajícím knězem, ženichem a nevěstou, účastnili dva svědkové – jednoho svědka má ženich a jednoho nevěsta (ženichovi je svědkem muž a svědkem nevěstinným je žena). Pravidla stanovující, jaká osoba může být svědkem při pravoslavné svatbě, jsou stejná jako pravidla pro kmotra při křtu. V ideálním případě by měl být svědkem ženichovým jeho kmotr a svědkem nevěsty její kmotra.

Doba ke konání svatby

Sňatky se nekonají:

- a) v době od neděle masopustní do neděle Tomášovy (o neděli Tomášově už může sňatek být);
- b) po celý Petrovský půst (půst svatých apoštolů) (na svátek ap. Petra, není-li to den před středou či pátkem, je možno sňatek konat);
- c) po celý půst před Zesnutím přesv. Bohorodice (uspenský půst) (včetně dne před začátkem půstu);
- d) po celý Filipovský půst (půst před svátkem Narození Páně) včetně dne před začátkem půstu a včetně svátečních dnů: od svátku Narození do svátku Zjevení Páně – Bohozjevení) (čili v době od 14. listopadu do 6. ledna včetně; ani v samotný svátek Bohozjevení se svatby nekonají).
- e) ve dny před jednodenními půsty (tj. před středou a pátkem) se svatba v žádném případě nedovoluje;
- f) v den před nedělí (tj. v sobotu) a v den před svátkem z Dvanáctera (sňatek se

Kněz: Zasnubuje se služebník Boží (jméno) **služebnici Boží** (jméno), **ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.** (Třikrát)*

A dává prsten nevěsty na prsteník pravé ruky ženicha. Poté bere prsten pro muže, žehná s ním třikrát znamením kříže hlavu nevěsty, řka:

Kněz (říká nevěstě): Zasnubuje se služebnice Boží (jméno) **služebníku Božimu** (jméno), **ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.** (Třikráte)

A dává prsten pro ženicha na prsteník pravé ruky nevěsty. Pak **kněz** vymění zasnubovaným prsteny** a to třikrát (říkaje při tom: Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha, amen).

Kněz dále říká modlitbu: K Hospodinu modleme se.

Lid: Hospodi, pomiluj.

Kněz (čelem k zasnoubeným): Hospodine, Bože náš, jenž jsi provázel v Mezopotámii služebníka praotce Abrahama, poslaného, aby přivedl svému pánu Izáku ženu – nevěstu, a jenž jsi mu prostřednictvím čerpání vody zjevil, že mu má být zasnoubena Rebeba, ty sám požehnej zasnoubení služebníků svých – tohoto (jméno muže) s touto (jméno ženy) a upevni slovo, jež si dali. Utvrď je svatým sjednocením svým, neboť tys na počátku učinil mužské a ženské pohlaví a ty jsi stanovil, aby se k muži připojila žena pro pomoc jemu a na zachování rodu lidského. Ty sám tedy, Hospodine, Bože náš, jenž jsi jako dědictví své seslal pravdu a zaslíbení své na služebníky své, otce naše, které sis v každém pokolení vyvolil, popatři na služebníka svého (jméno) a služebnici svou (jméno) a upevni jejich zasnoubení ve víře, jednomyslnosti, pravdě a lásce. Neboť tys, Hospodine, zjevil, aby zasnoubení

(*) Žehnání prstenem (po němž dá prsten zasnubovanému políbit) i zasnubní formule se dnes děje u každého jen jednou (a hned dává kněz prsten zasnubovanému na prst vedle malíčku). Dlaň má obrácenu nahoru.

(**) Někde svědek nebo osoba vystupující jménem rodičů

ннѧго, ѿдше возвеселѧса. Сама десница твоѧ Гдѧ, Мѡѵсеѧ
 коврѣжнѣ въ чермнѣмъ морѣ: словомъ бо твоимъ истиннымъ
 нѣла оутвердишася и земля обноваѧса, и десница рабъ твоихъ
 бл҃гословитѣса словомъ твоимъ державнымъ, и мышцею твоєю
 высокою. Самъ оубо и нынѣ бл҃го, бл҃гословнѣ перстней положенїе
 сїе бл҃гословенїемъ нѣнымъ: и агг҃лѣ твоѧ да предѣдутъ предѣ
 нами всѧ дни животѧ ихъ.

Гдѧкъ ты сїи бл҃гословилѧи и оцѣмъ всѧхъ: и тебѣ слава
 возсылаемъ, Оцѣ, и Снѣ, и Сѣомъ Дхѣ, нынѣ и прїсно, и во
 вѣки вѣкѡвъ, ѧминь.

ѧкѣ діаконъ с҃ктенїю: Помнѧи насъ бже, по величїи мнлостїи твоѣи,
 молнмъ ти са, оубыши и помнѧи.

Еще молнмса ѡ рабѣхъ бжїихъ ѧмкз, и ѧмкз, ѡбрѣчающнхса др҃гз др҃-
 гѣ.

Лнкз: Гдѧ помнѧи, трїжды.

Еще молнмса за всю брл҃тїю:

Лнкз: Гдѧ помнѧи, трїжды.

Возгласъ: Гдѧкъ млчнхъ, и члвкѡлюбецъ бгъ сїи, и тебѣ слава
 возсылаемъ, Оцѣ, и Снѣ, и Сѣомъ Дхѣ, нынѣ и прїсно, и во
 вѣки вѣкѡвъ, ѧминь.

Таже ѡбсѣтз.

pokrevní; ee) sem patří i příbuzenství vznikající adopcí (vylučuje manželství); při jakýchkoliv pochybnostech musí kněz před uzavřením sňatku konzultovat s biskupem, resp. církevním právníkem;

d) **svobodné rozhodnutí** se pro manželství ze strany ženicha i nevěsty (měl by být souhlas i ze strany rodičů či pěstounů); nutný je svobodný souhlas ženicha i nevěsty; zakázáno je, aby snoubenci vstupovali do manželství proti své vůli a proti svému přání, resp. pod nátlakem, neřku-li donucení násilím;

e) ženich ani nevěsta **nesmějí mít k jiným osobám vztah vylučující uzavření manželství** (např. nesmějí mít platné předchozí manželství); (ženich i nevěsta musí být buď svobodní, či ovdovělí po 1. či 2. manželství, nebo v případě, že jejich předchozí první či druhé manželství bylo rozloučeno zákonným způsobem církevním soudem; důvody k žádosti o rozluku jsou: aa) smrt manžela (manželky) (včetně smrti duchovní – tj. odpadnutí od víry nebo do hereze); bb) dlouhodobá nezvěstnost; cc) odsouzení za těžký zločin; dd) prokázaná nezpůsobilost k manželství způsobující trvalou bezdětnost nebo narušení svatosti manželského svazku smilstvem). (M. Fotij praví: první manželství je podle zákona, druhé manželství je kvůli shovívavosti k lidské slabosti, třetí manželství je už přestoupením zákona a čtvrté – nestydatostí, životem zvířecím; sv. Basil považuje třetí manželství za nečistotu, avšak dodává, že třetí manželství se neodsuzuje a nezakazuje, protože je stále ještě lepší než nevázanost);

f) **státní a společenská právní způsobilost** k uzavření zákonného manželství.

Dále je nutno připomenout, že překážkou manželství je spáchaný zločin, který se svou povahou dotýká podstaty manželství (např. vražda bývalého partnera).

Z náboženských vztahů vylučují uzavření manželství:

a) kněžská hodnost (podle církevních pravidel kněz, diákon, hypodiákon, a tím spíše biskup, nemohou vstupovat do manželství po přijetí této duchovní hodnosti);

b) mnišské sliby;

c) různost věrovyznání či náboženství (praxe je nejednotná, určí archijerej); v případě sňatku pravoslavného s jinoslavným křesťanem musí být sňatek vykonán v pravoslavném chrámu, pravoslavným knězem dle pravoslavného obřadu a pravidel, a snoubenec nepravoslavného vyznání se písemně zaváže, že nebude bránit partnerovi praktikovat pravoslavnou víru ani na něho nebude naléhat, aby se vzdal příslušnosti k pravoslavné církvi, a že děti budou vychovávány v pravoslavném náboženství (viz církevní právo); smíšeného manželství se má pravoslavný křesťan vyvarovat. Církevní sňatek s příslušníkem nekřesťanského náboženství není pravoslavnému křesťanu dovolen.

V případě, že o sňatek žádají osoby velice se lišící věkem, musí kněz oběma vylíčit všechny nepříjemnosti, které pro jejich manželský život z této okolnosti plynou. Jestli však ani poté nezmění své přání vstoupit do manželství, mají být oddány bez překážek.

Ohlášky

Tři neděle před oddavkami je nutno v chrámu po každé nedělní či sváteční liturgii ohlašovat chystanou svatbu. Kněz, diákon, či žalmista před všemi shromážděnými vyhláší, že tyto dvě osoby se chystají uzavřít manželský svazek, a jménem duchovní správy oznamuje, že zná-li někdo nějaké zákonné překážky tohoto sňatku,

týden předem).

Je-li možno, nemá kněz oddávat svého syna či dceru (výjimka pouze není-li dosažitelný jiný kněz). Není dovoleno oddávat několik párů najednou, je třeba oddávat každý pár odděleně. Také není dovoleno oddávat v postních či svátečních dobách (viz níže o dobách pro konání sňatků).

Povinností kněze, jemuž je povoleno oddávat, je přísné vyplnění všech požadavků, podmínek a pravidel, určených zákony o manželství, jejichž splnění činí provedený sňatek platným. Aby se kněz vyvaroval uzavření nezákonného manželství, musí se před konáním obřadu sňatku pečlivě přesvědčit, zda neexistují zábrany k uzavření manželství.

K tomu, **aby sňatek byl vykonán zákonně a platně**, musí vyhovovat kromě zákonné formy i dalším podmínkám např.:

a) **zákoně staří** (sňatek se zakazuje osobám obojího pohlaví, jejichž věk přesahuje 80 let – po dosažení 60 let je však nutný souhlas archijereje; dále mužům, jejichž věk nedosahuje 18 let, a ženám, jejichž věk nedosahuje 16 let, – u nezletilých je však potřeba splnit i náležitosti, které vyžaduje státní právo; schází-li k potřebnému věku méně než půl roku, může archijerej udělit dispens); bylo-li manželství uzavřeno i přesto, že oba či jeden ze snoubenců nesplňovali požadavek předepsaného věku, je takové manželství nezákonné a neplatné (prohlásit neplatnost může jen církevní soud);

b) **tělesná a psychická způsobilost** k manželství (nesmějí být oddáváni mentálně retardovaní, postižení idiotstvím nebo lidé šílení; manželství by bylo neplatné); (tělesnou způsobilostí se míní schopnost plodit potomstvo);

c) oddávání **nesmějí být v blízkém tělesném příbuzenství a duchovním příbuzenství (vzniká kmotrovstvím)**: aa) manželství přímých pokrevních příbuzných se bez výjimek zakazuje bez ohledu na stupeň příbuzenství (absolutní vylučující překážka); bb) manželství nepřímých pokrevních příbuzných (tzv. linie pobočná: strýc /teta/ – synovec /neteř/) se bez výjimky zakazuje do 4. stupně; ve vyšších stupních může biskup sňatek povolit); cc) švakrovství (poměr mezi jedním manželem a příbuznými druhého manžela): např. pro muže je zakázán je sňatek se sestrou (bývalé) manželky (2. stupeň švakrovství) nebo s neteří manželky (3. stupeň), vyloučen je sňatek s vdovou po rodném bratru či se sestrou zeté; bratr jednoho manžela si nemůže vzít dceru sourozence druhého manžela (tj. jeho neteř) (5. stupeň) atd.; sešvakření může být nejen dvourodé ale i třírodé: např. macechy vůči manželu pastorkyně (tj. 1. stupeň třírodého švakrovství – sňatek zakázán) nebo sešvakření prvního z manželů s manželkou bratra druhého z manželů (tj. s manželkou švagra) (2. stupeň sešvakření tří rodů – dnes se takový sňatek dovoluje); absolutní překážkou manželství je dvourodé švakrovství do 4. stupně včetně (pro 5.—7. stupeň je nutné povolení biskupa) a třírodé švakrovství 1. stupně. dd) **Zákaz sňatku duchovně příbuzných** se omezuje na dva stupně: např. kmotr /kmotra/ nemůže si vzít svého křtěnce a nemůže si vzít ani jeho rodiče (to je naprosto zakázané z důvodu duchovního příbuzenství; takové příbuzenství však nevzniká mezi tělesnými dětmi kmotra s jeho křtěncem, ani mezi těmi, kteří mají stejného kmotra, a proto mohou spolu uzavírat sňatek; stejně tak je dovoleno manželství vdovce s křestní dcerou jeho zesnulé manželky); duchovní příbuzenství se považuje za bližší než příbuzenství

uzavíráno bylo a ve všem se dodržovalo. Prstenem byla dána Josefovi hodnost v Egyptě, prstenem byl oslaven Daniel v zemi babylonské, prstenem byla prokázána pravda Tamary. Prsten byl znamením slitování našeho Otce nebeského nad marnotratným synem jeho, vždyť pravil: „Dejte prsten na jeho pravici a porazte tele vykrmené, hodujme a budme veselí.“ Sama pravice tvá, Hospodine, bránila Mojžíše v Rudém moři; tvým pravdivým slovem byla nebesa upevněna a země založena, a pravice tvých služebníků (kněží) je požehnána vladařským slovem tvým a paží tvou povznesenou. Sám tedy i nyní, Vládce, požehnej toto nasazení prstenů (*ukazuje rukou na jejich ruce*) nebeským požehnáním, a anděl tvůj ať je provází po všechny dny života jejich.

Neboť ty žehnáš a posvěcuješ všechno, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

(*Žehná rukou oba zasnoubené najednou.*)

Lid: Amen.

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe vyslyš nás a smiluj se.

Lid: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Ještě modleme za služebníky Boží (jméno) a (jméno), kteří se spolu zasnoubili.

Ještě modleme se všechny bratry a sestry, za celé bratrstvo naše...

Kněz: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Následuje propuštění (v současnosti se však většinou ihned přechází do následujícího obřadu bez propuštění).

Послѣдованіе вѣнчанія.

Ѣще оубо хотѣтъ въ тожде время вѣнчатиса, вхѣдѣтъ во храмъ со свѣщамн возжженнымн, предидѣши сщеникъ съ кадильницею, и поющи ѱаломъ рѣз, сщце: Людіе же на кінждо стѣхъ глаголютъ:

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Блженн всн боащнса Гда.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Ходящн въ пдтѣхъ сгѡ.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Трды плодовъ твоихъ еси.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Блженъ си, и доврѡ тебѣ вѣдетъ.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Женѡ твоѡ ѡкв лозѡ плодовита, во странахъ домѡ твоегѡ.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Сынове твои ѡкв новосаждѣннѡ мланчнн, ѡкрестъ трапѣзы твоѡ.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Сѣ такъ блгословнса человекъ боанса Гда.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

Блгословнтъ тѡ Гдѡ ѡ Сіѡна, и оубрнши блглѡ ѡрлнма всѡ днн жнкотѡ твоегѡ.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

И оубрнши сыны сынѡвъ твоихъ: мнръ на нлѡ.

Слава тебѣ Бже нашъ, слава тебѣ.

čednickou smrt za víru v Krista ve svatebních šatech a s radostí jako na svatební hostinu. To má ukazovat manželům příklad horlivosti ve víře, která po zbožném životě dovede křesťana až k tomu, že bude Králem nebeským korunován slávou a ctí v nebeském Jeho království.

Modlitba osmého dne

Kdysi nosili novomanželé svatební věnce ještě týden po sňatku. Tenkrát se nepoužívaly kovové koruny, ale věnce spletené z ratolestí myrty a olivovníku, či jiné neuvadající rostliny. Odložení věnců osmého dne se konalo s modlitbou kněze. Dnes se koruny snímají už v závěru obřadu svaté Tajiny sňatku, jak je tam ukázáno, avšak uvedená modlitba osmého dne se má přečíst (již bez korun). Podobně jako dnes novokřtěnci nenosí křestní oděv celý týden po křtu a nepřicházejí osmého dne do chrámu k obřadu odkládání křestní košile a smývání myra, leč modlitba na omývání osmého dne se čte hned po křtu.

Je zvykem číst modlitbu na odložení věnců nahlas ještě v rámci závěru obřadu (tedy ještě před propuštěním obřadu sňatku) – např. na místě zmíněném ve výše uvedené poznámce o svatebních ikonách.

Slova druhé modlitby (která se při výše uvedené praxi už nemusí číst): „Ve společném souhlasu služebníci tvoji, Pane, vykonavše sňatek, jaký byl v Káně Galilejské, budou uchovávat *svatební znamení*...“ se zřejmě vztahují k předsvatební úmluvě, kterou dříve učinil otec ženicha s otcem nevěsty; dokumenty stvrzené před svatbou se při sňatku předávaly novomanželům, aby je uchovávali (jako svatební znamení čili potvrzení do úschovy).

Предпоклады pro uzavření sňatku

Oddávajícím duchovním má zákonitě být kněz té farnosti, ke které ženich s nevěstou přísluší, a to ve farním chrámu (tj. nikoliv v domácí kapli apod.). Pokud pocházejí snoubenci každý z jiné farnosti, pak se svatba koná ve farnosti ženicha či farnosti nevěsty podle toho, jaký je místní obyčej. Každý duchovní tedy může oddávat jen své farníky (čili když alespoň jeden z páru je členem jeho farnosti), nesmí oddávat v případě, když ženich i nevěsta jsou příslušníky jiných farností, pokud by sňatek mohl být vykonán jejich farářem (výjimkou jsou mimořádné případy a jen pokud k tomu písemně svolí farní kněz, do jehož farnosti oddávání snoubenci patří). Snoubenci z jiné farnosti se tedy musí prokázat svolením svého kněze, které je doprovázeno jeho svědectvím o snoubencích a o tom, že jejich sňatku nic nebrání (a o provedení ohlášek). Pokud pocházejí snoubenci každý z jiné eparchie, pak je nutný ještě souhlas archijereje, v jehož eparchii se svatba koná.

Není přijato, aby svatou Tajinu sňatku vykonával kněz, který složil mnišské sliby (v historii byla tato otázka řešena různě, ale už metrop. Kyprian ve 14. stol. zakázal jeromonachům konat obřad sňatku; 84. pravidlo Nomokanonu; proto se jeromonachům zakazuje oddávat, s výjimkou nouzových situací – např. na lodi (Nástol. kniha).

Muž s ženou, kteří hodlají uzavřít sňatek, musejí to včas oznámit knězi (více než

didlo není založen na církevních pravidlech a nemá být dovolován. Stejně tak se nemají konat pásové poklony před svatými dveřmi, protože centrum obřadu je stolek uprostřed chrámu, k němu se celý obřad vztahuje.

Snímání korun

Kněz vezme korunu s hlavy ženicha, třikrát (či jednou) ho korunou požehná, nechá ho, aby korunu políbil (má-li koruna ikonku, tak ji políbí na ikonce), a odloží korunu. Stejně tak hned poté v případě nevěsty. Kněz se při tom modlí („Povznes se, ženichu...“ „A ty, nevěsto...“) čelem k manželům.

Při modlitbě „Otec, Syn i Svatý Duch...“ je kněz obrácen tváří k manželům. Při slovech „necht' požehná vám“ může kněz rukou žehnat.

Kdysi se obřad sňatku konal za mřížkou (přepážka z laťování), která byla před svatou bránou ikonostasu. Vcházeli tam jen oddávani a svědkové, rodiče stáli venku. Odtud je poznámka ve starém trebníku, že na konci „vcházejí i rodiče a zdraví novomanžele“.

Svatební ikony

Po snímání korun je v ruské tradici zvykem předat novomanželům jejich svatební ikony, které si na sňatek připravili a přinesli do chrámu (ikona Spasitele a Bohorodice). V trebníku tato zvyklost není zachycena, vkládá se do obřadu jen na základě ruské místní zvyklosti. Kněz po snímání korun a odložení korun, vezme od novomanželů svíčky, zhasne je a odevzdá muži. Pak s hlasitou modlitbou žehná novomanželský pár ikonou přesvaté Bohorodice, kterou pak nechá políbit muže a poté ji políbí žena, a té kněz ikonu předává. Následně žehná s hlasitou modlitbou pár ikonou Spasitele, kterou dá políbit muži i ženě a odevzdá ji ženichovi. Protože na žehnání ikon není v trebníku určena žádná modlitba, může kněz použít dvě modlitby určené ke snímání a odložení svatebních korun. Při žehnání první ikonou použije modlitbu, která je v postupu obřadu hned po snímání korun: „Bože, Bože náš, jenž jsi přišel do Káně Galilejské...“ (nebo modlitbu hned následující: „Otec, Syn a Svatý Duch...“), a pro žehnání druhou ikonou použije modlitbu z „obřadu odkládání korun osmého dne“: „Hospodine, Bože náš, jenž jsi věnec roku požehnal...“ (tato modlitba je stěžejní součástí „obřadu osmého dne“, a tím pádem nemusí kněz „obřad osmého dne“ už vůbec číst, což by jinak měl po ukončení obřadu ještě učinit.)

Tyto ikony jsou svatební a bývají v bytě novomanželů na čestném místě v modlitebním koutku. Před nimi se manželé a celá jejich rodina celý život modlí. Tyto ikony se považují za „vždy divotvorné“.

Závěrečné políbení

Dříve se dělo po modlitbě „Otec, Syn i Svatý Duch...“ Dnes se koná úplně na závěr po mnoholetí. Kněz může udělit křesťanské políbení lásky ženichovi i nevěstě, poté se s nimi políbí i svědkové a rodiče a pak všichni přítomní. Knězi nepřísluší tuto část svatby organizovat. (Zvyk praktikovaný na některých místech, v rámci něhož kněz vybízí přítomné políbit novomanžele, často vzbuzuje úsměv či pohoršení.)

Při propuštění jsou vzpomínáni sv. apoštolům rovní Konstantin a Helena pro jejich horlivost ke křesťanství, díky níž jim dovolil Hospodin nalézt pro celé křesťanstvo svatý Kristův kříž. Jejich horlivost ve víře má být příkladem pro novomanžele. Svatý velikomučedník Prokopios učil dvanáct zbožných ušlechtilých žen jít na mu-

Oddavky čili korunovace

Snoubenci vcházejí do chrámu takto: kněz jim nejprve opět **spojuje ruce** – ženich má ruku na ruce nevěsty (zatím však ruce nejsou svázané); kněz jejich ruce pokrývá koncem epitrachilu, a tak, drže je za spojené ruce, vede je **z předsíně do středu chrámu**, kde je už na podlaze rozprostřeno čisté bílé plátno; snoubenci kráčeji s rozžatými svícemi, před nimi kráčí kněz a před ním přisluhující se svící s kadidelnicí.
(Přítomným účastníkům obřadu je možno rozdat zapálené svíčky.)

Pěje žalm 128. (127.). Lid na každý verš odpovídá:

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Blahoslaven každý, kdo se bojí Hospodina.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

A chodí po cestách Jeho.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Z práce rukou svých živiti se budeš.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Blahoslaven budeš a dobře se ti povede.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Manželka tvá jako réva plodná, pnoucí se po bocích domu tvého.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Dítky tvé jako výhonky olivové kolem stolu tvého.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

Hle, takové požehnání bude mítí muž, bojící se Hospodina.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.

(*) Zapálené svíce představují duchovní světlo Tajiny a kadidlo znamená, že na cestě životem jsou povinni následovat Boží přikázání a jejich dobré skutky se budou vznášet k Bohu jako libá vůně kadidla; tento vonný dým připomíná snoubencům také tajemné seslání blahodati Svatého Ducha na ně. Dle současné praxe však kněz kadidlo nést nemusí.

Посѣмъ глаголетъ іерейъ поучительное слово, изъясѣи ѿмъ, что сѣтъ сѣпрѣжества тайна: ѿ какъ въ сѣпрѣжествѣ бѣодгоднѣ ѿ чѣстнѣ жителствовати ѿмѣтъ. По скончаніи же слова, вопрошаѣтъ іерейъ женнхѣ глагола:

Имаши ли, ѿмѣкъ, произволѣніе бл҃гое ѿ непринѣжденное, ѿ крѣпкѣю мѣсль, поачти себѣ въ женѣ сѣю, ѿмѣкъ, ѿже здѣ предѣ тобою виднши;

И ѿвѣщаѣтъ женнхѣ, глагола:

Имамы, чѣстнѣи ѿтче.

Іерейъ пакн:

Не ѿвѣщаѣла ли сѣи ѿноѣ невѣстѣ;

Женнхѣ:

Не ѿвѣщаѣла, чѣстнѣи ѿтче.

И ѿбѣ іерейъ, зрѣ ка невѣстѣ, вопрошаѣтъ ѿ, глагола:

Имаши ли, ѿмѣкъ, произволѣніе бл҃гое ѿ непринѣжденное, ѿ твѣрдѣю мѣсль, поачти себѣ въ мѣжа сего ѿмѣкъ, сѣгоже предѣ тобою здѣ виднши;

И ѿвѣщаѣтъ невѣста, глаголюци:

Имамы, чѣстнѣи ѿтче.

Іерейъ пакн:

Не ѿвѣщаѣла ли сѣи ѿноѣ мѣждѣ;

И ѿвѣщаѣтъ невѣста:

Не ѿвѣщаѣла, чѣстнѣи ѿтче.

Таже глаголетъ діаконъ:

Бл҃гословѣи владыко.

Slova: „Hospodine, Bože... korunuj je,“ jsou formulí vykonávající sňatek (od toho okamžiku jsou oddávani manželi). Tato slova musejí být řečena třikrát s trojnásobným žehnáním ženicha a nevěsty (oběma je třikrát požehnáno najednou, společně); kněz tudíž musí být obrácen k oddáváním a nevztahuje ruce vzhůru k nebi, protože jimi žehná (ruská praxe: kněz je obrácen k oltáři se vztaženými rukama, třikrát se obrátí k oddáváním, ukazuje na ně rukou, požehná je a opět se otáčí k oltáři).

Evangelium

Obracet se při čtení evangelia tváří k manželům nemá odůvodnění ani v bohoslužebných ustanoveních ani v praxi.

Při vroucí ektenii na místě, kde kněz vzpomíná „koho chce“, je na vůli kněze, za koho pronáší modlitbu, obvykle však za rodiče a nebo nejčastěji „za všechny modlíci se nyní ve svatém chrámě tomto“.

Společná číše

Součástí obřadu sňatku je žehnání společného kalicha vína. Neměl by se používat kalich, který je určen pro konání eucharistie (ani kalich podobného typu), aby to nevyvolávalo dojem, že se podává svaté přijímání. Pro svatbu se používá buď pohár, který je vzhledově jiného typu než liturgický bohoslužebný, či jiná důstojná číše (anebo tzv. „kovšík“ čili zlatý kalíšek určený na zápitek nebo na teplotu).

Používá se červené sladké víno jako připomínka zázraku v Káně Galilejské. Žehná se jen jedenkrát. Modlitbu „Bože, jenž jsi vše stvořil,“ může kněz říkat zpa-měti nahlas v době, kdy podává společnou číši ženichovi a nevěstě.

První společné kroky novomanželů

Pro společné číši kněz spojuje ruce novomanželů (ženichovu levou k nevěstině pravé) a může je svázat plátnem, pokrývá je epitrachilem a na něj pokládá svou ruku. Přidrží spojené ruce novomanželů a epitrachil na nich, vede je (pomalu!) kolem stolku (stejným směrem jako se obchází prestol), třikrát kruhem kolem. Podle ruské praxe kněz vede manžele pravou rukou, v levé drží kříž. Podle řecké praxe kněz vede manžele levou rukou a pravou přidrží na hrudi evangeliář (zdá být praktičtější, když kněz drží epitrachil na spojených rukou manželů levou rukou a v pravé drží kříž nebo evangeliář). Nejdříve jde kněz, za ním novomanželé vedle sebe, za nimi svědkové vedle sebe (drží zezadu koruny nad hlavami novomanželů: svědek nad hlavou ženicha, svědkyně nad hlavou nevěsty). V řecké praxi zůstávají věnce na hlavách novomanželů, svědkové při průvodu kolem stolku kráčeji za novomanželi a drží rukou konec stužky splývající vzadu z věnce (svědek uchopí do ruky stužku věnce ženicha, svědkyně stužku nevěsty).

V Řecku je zvykem, že v průběhu obcházení stolku házejí všichni přítomní na novomanželé rýži (okvětní lístky apod.). Před tím prochází určený člověk s ošatkou rýže mezi věřícími a všichni si jí berou trošku do hrsti; při průvodu pak ze všech stran prší na novomanžele rýže a případně okvětní plátky.

Zvyk svazovat ruce není předepsán bohoslužebnými ustanoveními; je to jen nepovinné zbožné podobenství o spojení muže a ženy; zřejmě pronikl do pravoslavi ze západu, avšak zažilo se už nevystupovat proti němu. (Oproti tomu manželská přísaha, kterou je na některých místech zvykem pronášet, je očividně průnikem římsko-katolického obřadu a je potřeba ji vyřadit z používání.)

Občasný zvyk nést při průvodu kolem stolku před knězem kříž, svíci nebo ka-

Mají být kladeny v jazyku srozumitelném snoubencům (nebo se kněz má předem ujistit, zda otázkám oddávání správně rozumějí.) Přítomným mají tyto otázky připomenout vážnost situace. (Zvláště pozorně je potřeba klást tyto otázky v případě, že mezi oddávány je značný věkový rozdíl, nebo je-li oddáván např. vdovec s pannou apod.)

Korunovace

Při svatbě se používají buď kovové svatební koruny (bývají součástí vybavení chrámu; tak spíše v ruské praxi) nebo věnce se stuhou (ty si mohou přinášet snoubenci vlastní; to spíše v řecké praxi).

Koruny jsou znakem královským. Ženich s nevěstou se svatební korunovací mají stát zakladateli dalšího pokolení, jakoby králi nad svými potomky; berou na sebe povinnost používat moc, která je jim nad dětmi dána, k dobru těch, kteří jsou jim Bohem svěřeni. Kromě toho – dříve se korunou krásnila hlava vítězů; korunovace ženicha a nevěsty je tedy pro ně odměnou za jejich předmanželskou čistotu – oddávání jsou vítězi nad vášní, nepřemožení přistupují k manželskému loži (dle sv. Jana Zlatoustého). Koruny jsou též znamením mučedníků – znamením lásky, která je spořádaná, podřízena nejvyššímu cíli – rození dětí; láska znamená především dávat, nikoliv přijímat, čili vyžaduje uvědomělou stálou oběť.

Kněz vezme jednu korunu, požehná s ní ženicha (učiní korunou znamení kříže nad jeho hlavou), dá mu korunu k políbení a pokládá ji na jeho hlavu. Podobně u koruny nevěsty. (Pokud jsou na korunách ikonky, pak ženichovi se dává koruna s ikonou Spasitele a nevěstě s ikonou Bohorodice, a při políbení koruny činí to korunovaný na místě, kde ji ikonka; při kladení korun, ikonka musí být vpředu uprostřed.) Koruny kněz položí přímo na hlavy oddáváných. Svědkové drží ikonky pouze v případě, že ikonky na hlavách oddáváných nedrží samy; většinou je potřeba, aby svědkové drželi koruny nad hlavami ženicha a nevěsty jenom v době, kdy kněz vede oddáváné průvodem kolem stolku; svědkové kráčejí v průvodu hned za ženichem a za nevěstou.

Na otázku, zda se mají koruny klást i na hlavy těch, o nichž je všeobecně známo, že nezachovali předmanželskou čistotu, je nutno odvětit kladně. Pro odmítnutí korunovace při svatbě není odůvodnění v církevních pravidlech a dále (dle samotného smyslu korunovace: vítězství nad vášněmi) – vstoupí-li taková osoba nakonec do manželství, je sňatek i v takovém případě přemožením vášní (snad dokonce obtížnějším než v jiných případech). A kromě toho, korunovace znamená darování „plodu lůna“ a moc nad budoucími potomky.

V řeckém Euchologionu se slova korunovace nad ženichem a stejně tak i nad nevěstou („korunuje se...“) opakují třikrát, přičemž se činí třikrát nad korunovaným znamení kříže věncem. V ruské praxi se tato slova pronášejí (a korunou se žehná) jen jednou nad ženichem a jednou nad nevěstou.

Manželský slib sám od sebe nemůže mít plnou sílu, pevnost a trvání, pokud není upevněn mocí požehnání, které církev při svaté Tajině sňatku zprostředkovává. Bez spolupůsobení církve nemůže vzájemný slib přinést manželům zvláštní blahodať. Pro manželské spojení je zásadně důležité, aby kněz vykonal obřad. Veškerá moc Tajiny sňatku je obsažena v korunovací a církevním požehnání – čili ve spojení manželů při položení korun na jejich hlavy i udělení jim požehnání ve jménu Páně.

Snoubenci stanou (na bílém plátnu rozprostřeném na zemi) uprostřed chrámu před stolkem, na kterém je položen kříž, evangeliář (a případně i koruny či věnce*). **Rozpojí své ruce.**

Po té může kněz říkat krátké **poučení o významu manželství**, vysvětlit, co jest svatá Tajina manželství a jak je třeba vést manželství, aby na ně Bůh shlížel se zalíbením, jak mají manželé žít, aby manželství bylo ctihodné. Vysvětlit, že manželství je služba Bohu (náměty viz v dodatku). Poučení je potřebné, aby snoubenci neříkali své „ano“ se srdcem nepřipraveným a myslí neosvícenou. Připomene, že nyní budou skládat **slavnostní slib vzájemné věrnosti**; slib učiní samotnému Bohu, který přijímá tyto sliby a za ně vylévá na oddáváné svou blahodať. Po ukončení promluvy se **kněz obrací k snoubencům a táže se ženicha:**

Chceš-li, (jméno), z dobré vůle, bez přinucení a z pevného rozhodnutí pojmouti sobě za manželku tuto (jméno), kterou zde před sebou vidíš? †

Ženich odvěti: Chci, důstojný otče**. †

Kněz: Nezaslíbil jsi se jiné nevěstě? †

Ženich: Nezaslíbil, důstojný otče. †

Pak se kněz obrátí k nevěstě a otáže se jí:

Chceš-li, (jméno), z dobré vůle a bez přinucení a z pevného rozhodnutí pojmouti sobě za manžela tohoto (jméno), kterého zde před sebou vidíš? †

Nevěsta odvěti: Chci, důstojný otče. †

Kněz: Nezaslíbila jsi se jinému muži? †

Nevěsta: Nezaslíbila, důstojný otče. †

Na to dí diakon: Požehnej, vладыko.

(*) V řecké tradici se používá zásadně stolek a na něm je jen evangeliář položený na podnosu s okvětními lístky, a na stolku, či vedle něj, hoří dvě svíce

(**) V nouzi je přijatelné i krátké: „Ano.“ Podobně krátce („ano“ či „ne“) lze odpovídat i dále. Kněz se táže vážně a přísně, aby byla zřejmá vážnost této chvíle i to, že skrze kněze táže se snoubenců sám Bůh. Při každé otázce se kněz pokřizuje a při následné odpovědi se pokřizuje dotazovaný.

Сщ҃енникъ: Бл҃гословѣно цр҃тѣко, Отца, ѿ Сына, ѿ Свѣтаго Духа, нынѣ ѿ пр҃снш, ѿ во вѣки вѣкѡвѣ.

Ліікз: АМІНЬ.

Діакоуз с҃ктенію: Мнромз Гд҃ помолнмса.

Ѡ свѣшнемз мнрѣ, ѿ спасеніи дшшз нашнхз, Гд҃ помолнмса.

Ѡ мнрѣ всегѡ міра, благоутоаніи свѣтѣхз божїихз церквѣй, ѿ соедн-неніи вѣѣхз, Гд҃ помолнмса.

Ѡ сѣѣмз храмѣ семз ѿ вѣроу, благоуѣнїемз ѿ стр҃ахомз божїимз вхѡдѣцнхз бонь, Гд҃ помолнмса.

Ѡ господнѣ нашемз (мнтрополїтѣ) (їма рекз), четнѣмз пресвѣтер-ствѣ, во Хр҃тѣ діаконствѣ, ѡ вемз прнчтѣ ѿ людехз, Гд҃ помолнмса.

Ѡ рабѣхз бжїихз, їмкз, їмкз, нынѣ сочетаваюцнхса др҃гз др҃гѣ вь бра-ка ѡбщїнїе, ѿ спенїи ихз, Гд҃ помолнмса.

Ѡ с҃же бл҃гословнчнса бракѣ семѣ, їакоже вь канѣ галїленстѣнѣ, Гд҃ помолнмса.

Ѡ с҃же подѣчнса їмз цѣломѣдрїю, ѿ плодѣ чреѣла на пользѣ, Гд҃ помолнмса.

Ѡ с҃же. возвелнчнса їмз вндѣнїемз сынѡвѣ ѿ дцѣрей, Гд҃ помолнмса.

Ѡ с҃же даровѣчнса їмз бл҃гочадїа коспрїачтїю, ѿ неззѡрномѣ превыѣнїю, Гд҃ помолнмса.

Ѡ с҃же даровѣчн їмже ѿ намз вѣа ко спенїю прощнїа, Гд҃ помолнмса.

Ѡ с҃же нзбѣвнчнса їмже ѿ намз ѡ вѣакїа искорбн, гнѣѣа ѿ нѣжды, Гд҃ помолнмса.

Застѣпнї, спснї, помнлшї ѿ сохраннї насз, Бѡже, тѣѡею благодѣчїю.

Пресѣдїю, пречѣдїю, прел҃гословенїю, славною владнчнцѣ нашѣ Бого-

ještě nikdo nevstoupil; symbolizuje neposkvrněnost jejich duší i těl a čistotu jejich úmyslů).

Dále musejí být připraveny svatební svíce (nejlépe, když je přísluhující podává na začátku zasnub knězi už zapálené; nebo je kněz zapaluje sám, a pak podává muži a ženě).

Prsteny

Bez prstenů se nemůže konat obřad zasnoubení. Pro nouzové případy mohou být v chrámu k dispozici levné prsteny, aby si je mohli oddávani zakoupit a hned použít.

Posvěcené prstýnky znamenají neroztrhnutelnost manželství.

Dnes se začasť prstýnky svěťї pokropením svѣcenou vodou (používá se modlitba uvedená na konci obřadu svatby). Podle knihy Novaja Skrižal, která je autorita- tivním výkladem bohoslužeb, jsou však prsteny posvěceny již tím, že spočїvaly na svatém prestolu, a neměly by se ještě znovu svěťїt.

Dřívě se používaly prsteny z různých materiálů – stříbrný a zlatý: pro ženicha stříbrný pro nevěstu zlatý (více o tom v dodatku).

Zasnubování se má podle trebnїku provádět tak, že prsten nevěsty se nejdřívě dává na prst ženicha a prsten ženicha se nejprve dá na prst nevěsty, a po trojím vyměnění prstenů se dostane ženichův prsten na prst ženichovi a nevěstin prsten na prst nevěsty. Bývá však problém nasadit malý ženský prstýnek na prst mužské ruky (každopádně musejí mít oba ruku dlaní vzhůru a prsten jen volně seshora položit na prst, aby bylo možno je vyměňovat), a proto se v současné ruské praxi dává ženichovi hned na začátku ženichův prsten a tudíž i nevěstě její prsten, a po trojím prohození prstenů se prsteny hned vymění ještě jednou, takže se vlastně vyměňují čtyřikrát. Kněz při výměně prstenů vždy překříží ruce.

Posvátná roucha

Kdysi kněz oblékal plná bohoslužebná roucha. Dnes je zvykem brát si epitrachil a felon (případně nárukávniky, dle ruské tradice).

Začátek korunovace – vlastního sňatku (po dokončení zasnub)

Zásnuby se dnes konají bezprostředně před sňatkem. Místo pro zásnuby je chrá- mová předsň. Poté kněz přívádí snoubence do chrámu.

Ženich při obřadu stojí na pravé straně chrámu (kde je na ikonostasu ikona Kristo- tova), nevěsta na straně levé (jako je na ikonostasu ikona Bohorodice).

Před stolkem uprostřed chrámu, kde budou stát oddávani, se na zemi má roz- prostřít nová čistá bílá látka (ručník, šátek či speciální tkanina k tomu účelu), na níž budou ženich s nevěstou při obřadu svatby stát obráceni tvářemi k východu (k oltáři).

Do chrámu vstupují se zažehnutými svícemi za knězem, který kráčí před nimi, za zpěvu 127. žalmu. Při zpěvu „sláva tobě, Bože,“ vstupují na látku před stolkem. 127. žalm popisuje požehnání manželství, jehož se dostává těm, kdož se Boha bojí.

Dotázání před oddavkami

Otázky kladené snoubencům (vstupují-li do manželství ze svobodného rozhod- nutí) se musejí dít nikoliv v soukromí, ale veřejně, na církevním shromáždění (ale- spoň před svědky), aby nemohly později být námitky a pochyby o svobodnosti roz- hodnutí ke sňatku. V žádném případě nesmějí být tyto otázky z obřadu vypuštěny.

Poté následuje ukončení:

Velemoudrost! Přesvatá Bohorodice spasiž nás.

Tebe nad cherubíny ctěnější...

Sláva tobě, Kriste, naděje naše...

Sláva... I nyní... Hospodi, pomiluj...

(A propuštění)

Závěrečné poznámky k obřadu

Náležitosti pro konání sňatku

Snoubenci si ke svatbě připraví: prstýnky, svatební svíce (případně věnce, nebudou-li se používat koruny) a ručník, na němž budou stát (chtějí-li uplatnit tento zvyk). Dále by měli mít ikonu Spasitele a ikonu Bohorodice, které s nimi budou při obřadu sňatku, a pak je budou mít manželé doma v modlitebním koutku.

Důležité je připravit matriku oddaných a vyplněný svatební protokol, který po obřadu kněz, ženich s nevěstou a svědkové podepíší.

Na stolku jsou připraveny svatební koruny (věnce) nebo je může při obřadu přinášet z oltáře kostelník na podnosu (vhodné je i to, když jsou položeny na svatém prestolu a v příslušný čas si je sám kněz přinese, podobně jako prsteny). Uprostřed chrámu je postaven stolek (pokrytý ze všech stran) nebo analoj a na něm je při obřadu evangeliář, žehnací kříž, talířek s prsteny (které měly být před tím na svatém prestolu nebo musejí být před tím posvěceny svícenou vodou), číše s červeným vínem, ubrousek (iliton), ikona (svatební ikony; mohou být na analoji poblíž). V případě, že místo analoje se používá stolek, má na něm hořet jedna či dvě svíce. Kněz si dále připraví pruh látky (ručník), kterým svazuje ruce oddávaných (nepovinné).

V případě, že není stolek, je praktické používat dva analoje, které stojí za sebou – na jednom má kněz trebník, na druhém analoji (který je trochu dál od kněze směrem k oltáři) je evangeliář, kříž a ikony.

Uprostřed chrámu, na místě, kde budou stát ženich a nevěsta, má (dle ruské praxe) být připraveno rozprostřené bílé plátno (vypadá jako padlý sníh, na který

Kněz (otáčí se čelem k oltáři): **Blahosloveno budiž království** Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Diákon: V pokoji k Hospodinu modleme se!

Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se.

Za vladyku našeho (jméno) ... za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

Za služebníky Boží (jméno) a (jméno), kteří se nyní sjednocují druh s druhem ke společenství manželskému, a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Aby požehnán byl sňatek tento jako onen v Káně Galilejské, k Hospodinu modleme se.

Aby darována jim byla čistota srdce a plod lůna zdárně prospívající, k Hospodinu modleme se.

Aby radovali se z pohledu na syny a dcery, k Hospodinu modleme se.

Aby jim byla darována zdárná dítka a aby život vedli bez hanby³, k Hospodinu modleme se.

Aby bylo jim i nám darováno vše, oč prosíme ke spáse, k Hospodinu modleme se.

Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a ochraňuj nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhů i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

рѡдницѣ ѿ принодѣвѣ Марію, со всѣми свѣтлыми поманѣше, сѧми себѣ,
и дрѣгъ дрѣга, и вѣсь жнвѡтъ нѧшъ Христѣ Богѣ предадимъ.

Сщ҃енникъ возгласи: Г҃ако подобаетъ тебѣ всѧкаа слава, чѣсть и
поклонѣнїе, Отца, и Сынѣ, и Свѣтомѣ Духѣ, нынѣ и присно, и во
вѣки вѣкѡвѣ.

Ликъ: Аминь.

Діаконъ: Г҃а помолнмѧ.

Ликъ: Г҃и помилѡи.

Сщ҃енникъ мѣтѣ сѡ велеласи: Нѣже пречистый, и вселѣ тѣари создѣтелю,
ребро прѡотца Адама за твоѣ члѣволюбїе въ женѣ превбра-
зныи, и блгословныи, и рекїи: растїтеле и множителе и
владѣйте землїю, и обоѡ сѡ единъ оудъ показавый сопрѧ-
женїемъ: сего бо радїи воставитъ человекъ отца своего и мать,
и прилепитъ женѣ своей, и будета два въ плоть единѣ, и г҃аже
г҃ъ спраже, человекъ да не разлучитъ. Нѣже раба твоего Авраама
блгословныи и разверзый ложе на Сарра, и отца множетва
г҃зыковъ сотворивый: нѣже Ісаака Ребеккѣ даровавый, и рожде-
ство сѧ блгословныи: нѣже Іакова Рахїлѣ сочетавый, и нз негѡ
дванѣдѣать патрирхъвъ показавый: нѣже Іосифа и Асенѣдѣ
спрагїи, плодъ дѣтотворенїа имъ, сфрема и Манасїю даровавый:
нѣже Захарїю и Елисаветѣ прїемый, и предтѣчѣ рожденїе имъ
показавый: нѣже ѿ корене Іессеова по плоти нзрастивый
принодѣвѣ, и нз неѧ воплотивыйся, и родивыйся во ипсѣнїе рода
человѣческаго, нѣже за незреченный твоѡ даръ и многѡю
блгость, пришедый въ Кѧнѣ галїлейскѡю, и тѧмошнїи бракъ
блгословныи: да г҃внши, г҃ако твоѡ вола сѣть законное сдпрѣ-
жетво, и сѣже нз негѡ чадотворенїе. Сѧмъ влїко претїи, прїимн
молѣнїе нѧшъ раѡвъ твоихъ, г҃акоже тѧмъ, и здѣ пришедъ
небндимымъ твоимъ предстѧтельствомъ, блгословн бракъ сѣи, и

k tělesnému spasení, zástitě i pomoci v tobě, Kristu Pánu
našem. Amen.

(*Kropí svěcenou vodou a praví*): Požehnávají se prsteny tyto blaho-
datí přesvatého Ducha, pokropením touto svěcenou vodou, ve
jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.

Modlitba při odložení věnců osmého dne

To byl dříve samostatný obřad. Správně by měli novomanželé po sňatku
přebývat po sedm dnů v monastýru, nosit při tom svatební věnce ještě tý-
den po svatbě, přijímat každý den svaté Tajiny, udržovat ještě zdrženli-
vost a duchovně se modlitbou připravovat na manželský život. Osmého
dne pak při tomto obřadu odkládají svatební věnce (koruny) a začínají
obvyklý manželský život.

Modlitba pro odložení korun

Kněz: Hospodine, Bože náš, jenž jsi věnec roku požehnal, ty jsi
položení věnců na ty, kdož se vzájemně oddávají, jako zákon
sňatku ustanovil, aby přijali odměnu za svou nevinnost, a pro-
to jako čistí spojují se sňatkem tebou uzákoněným. Ty sám
skrze povolení odložit věnce požehnej, aby se spojili druh
s druhem, a jejich spojení zachovávej nerozlučným. Aby z dů-
vodu toho díky vzdávali nejuctívanějšímu jménu tvému, Otce
i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Kněz: Pokoj všem.

Lid: I duchu tvému.

Kněz: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Čte modlitbu: Ve společném souhlasu služebníci tvoji, Pane, vy-
konavše sňatek, jaký byl v Káně Galilejské, budou uchovávat
svatební znamení a slávu tobě vzdávají, Otci i Synu i Svatému
Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Dodatky

Modlitba na požehnání prstenů*

K Hospodinu modleme se.

Hospodi, pomiluj.

Tvůrce a budovateli pokolení lidského, dárce milosti duchovní a věčného spasení, sám, Hospodine, sešli Ducha svého svatého s nejvyšším požehnáním na prsteny tyto, aby ozbrojeny jsouce záštitou moci nebeské těm, kteří je nositi budou, posloužily

МІТВА НА РАЗРѢШЕНІЕ ВѢНЦѢВЪ, ВО ОУМЫІ ДЕНЬ.

ГДН БЖЕ НАШЪ, ВѢНЦЪ ЛѢТА БЛГОСЛОВІВЫІ, Н СІА ВѢНЦЫ ВОЗЛОЖИТИ ПРѢДЪВЫІ ЗАКОНМЪ БРАКА, СОЧЕТАВІЮЩЫМЪ ДРЪГЪ ДРЪГЪ, Н МЪДЪ АКИ ШДАА НМЪ ЦѢЛОМЪДРІА: ЗАНѢ ЧИСТИ КО НЖЕ Ш ТЕБѢ ОУЗАКОНОПОЛОЖЕН-
НОМЪ БРАКЪ СОЧЕТАШАСЪ: СІМЪ Н ВЪ РАЗРѢШЕНІИ СІХЪ ВѢНЦѢВЪ, СОЧЕТАВШИХЪ ДРЪГЪ ДРЪГЪ БЛГОСЛОВІ, Н СОЧЕТАНІЕ НХЪ НЕРАСТЕРЗАЕМО СОБЛЮДИ: ДА БЛГОДАРІТЪ ВЪНЪ ВСЕГОЕ НМА ТВОЕ, ОЦА, Н СНА, Н СТОМЪ ДХЪ, НЫНѢ Н ПРИНШ, Н ВО ВѢКН ВѢКОВЪ, АМІНЬ.

СЦѢННИКЪ: МІРЪ ВСѢМЪ.

СОГЛАСНА ДОСТІГШЕ РАКН ТВОИ ГДН, Н ПОЛѢДОВАНІЕ СОВЕРШІВШЕ ВЪ КАНѢ ГАЛІЛЕЙСКОИ БРАКА, Н СПРАТАВШЕ ІАЖЕ ВЪ НЕМЪ ЗНАМѢНІА, СЛѢВЪ ТЕБѢ ВОЗЫМАЮТЪ, ОЦА, Н СНА, Н СТОМЪ ДХЪ, НЫНѢ Н ПРИНШ, Н ВО ВѢКН ВѢКОВЪ, АМІНЬ.

Н ШПЪИТЪ.

(*) Její používání je sporné. Podle starého zvyku totiž není potřeba prsteny světit. Postačuje, že byly položeny na svatém prestolu, a tím se považují za posvěcené. (Novaja Skrižal)

Kněz: Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (hlasitě, čelem k oddávaným): Bože přecistý, učiniteli všeho stvoření, jenž jsi ve své lidumilnosti přetvořil žebro praotce Adama v ženu, požehnal jim oběma a řekl: „Plodte a rozmnožujte se a naplňte zemi,“ a svazkem manželským je oba učinil jediným tělem⁴! Vždyť proto opustí člověk otce svého i matku svou, a přilne ke své ženě a budou ti dva jedno tělo. A co Bůh spojil, člověk nerozlučuj! † Ty, jenž jsi požehnal služebníka svého Abrahama, otevřel lůno Sáry a učinil ho otcem mnohých národů, jenž jsi Rebece daroval Izáka a požehnal těm, které porodila, jenž jsi Jáкова sjednotil s Ráchel a z něho dal vzejítí dvanácti praotcům, jenž jsi Josefa spojil s Asenathou a učinil je rodiči Efréma a Manassese, jenž jsi vyslyšel Zachariáše a Alžbětu a oznámil jim narození Jana Předchůdce, jenž jsi z kořene Jesse podle těla vypěstil vždycky Pannu a z ní ses vtělil a narodil pro spásu pokolení lidského. Ty jsi ve své hojné dobrotivosti udělil nám nevýslovný dar, když jsi přišel do Káně Galilejské a tamní sňatek požehnal, abys ukázal, že dle tvé vůle jest zákonné manželství a plození dětí vzešlých z něj. Sám, Vládce přesvatý, přijmi modlitby nás, služebníků svých! Jako jsi tenkrát přišel tam, tak přijď i sem svou neviditelnou pomocí, požehnej tento sňatek a daruj těmto služebníkům tvým (jméno) a (jméno) pokojný život, dlouhověkost⁵, čistotu myšlenek i skutků, vzájemnou lásku ve svazku pokoje, potomstvo dlouhého života, blahodatí dětí, korunu neuvadající slávy. Učiň je hodnými spatřit dítku jejich dětí, lože jejich uchovej bez zneuctění a dejž jim rosy nebeské shůry i oleje pozemského. Naplň dům jejich pšenící, vínem a olejem a veškerým dobrem,

ПОДАЖДЬ РАВѢМЪ ТВОИМЪ СІИМЪ, ѿмѣхъ, ѿ ѿмѣхъ, ЖИВОТЪ МИРЕНЪ,
ДОЛГОДѢНСТВІЕ, ЦѢЛОМЪДРІЕ, ДРЪГЪ КО ДРЪГЪ ЛЮБѢВЪ ВЪ СОУЗѢ МИРА,
СѢМА ДОЛГОЖИЗНЕННОЕ, ѿ ЧАДѢХЪ БЛГОДАТЬ, НЕДВАДАЕМЫИ СЛАВЫ
ВѢНѢЦЪ. СПОДОБИ А ВѢДѢТИ ЧАДА ЧАДШЕВЪ, ЛѢЖЕ СЮ НАНАВѢТНО
СОБЛЮДИ, ѿ ДАЖДЬ ѿМА ѿ РОСЫ НѢНЫА СВЫШЕ, ѿ ѿ ТЪКА ЗЕМНАГЪ:
ѿПОЛНИ ДОМЫ ѿХЪ ПШЕНИЦЫ, ВІНА ѿ СЛАА ѿ ВСАКІА БЛАГОУТІИИ, ДА
ПРЕПОДАЮТЪ ѿ ТРѢБДУЩИМЪ, ДАРДА КЪПНУ ѿ СЪЩИМЪ СЪ НИМА ВСА
ѿЖЕ КО СПІЕНІЮ ПРОШЕНІА.

ѿКЪ БГЪ МЛТИ, ѿ ЦЕДРОТЪ, ѿ ЧЛВѢКОУБІА СІИ, ѿ ТЕБѢ СЛАВЪ
ВОЗЫМАЕМЪ, СО БЕЗНАЧАЛЬНЫМЪ ТВОИМЪ ОЦЕМЪ, ѿ ПРЕТІМЪ, ѿ
БЛГІМЪ, ѿ ЖИВОТВОРАЩИМЪ ТВОИМЪ ДХОМЪ, НЫНѢ ѿ ПРИШУ, ѿ ВО
ВѢКН ВѢКѢВЪ.

Лікз: ѿМІНЬ.

Діаконз: ГДЪ ПОМОЛНМА.

Лікз: ГДН ПОМІАДН.

СЦІЕННИКЪ, МЛТВЪ СЮ ВЕЛЕГЛАСНУ:

БЛГОСЛОВЕНЪ СІИ ГДН БЖЕ НАШЪ, ѿЖЕ ЧАИНАГЪ ѿ ЧІСТАГЪ БРАКА
СВЩЕННОДѢИСТВІТЕЛЮ, ѿ ЧЛВѢСНАГЪ ЗАКОНПОЛОЖІТЕЛЮ, НЕ-
ТЛѢНІА ХРАНИТЕЛЮ, ЖИТЕЙКНХЪ БЛАГІИ СТРОИТЕЛЮ: САМЪ ѿ НЫНѢ
ВЛКО, ВЪ НАЧАЛѢ СОДАВЫИ ЧЕЛОВѢКА, ѿ ПОЛОЖІВЫИ СГО ѿКЪ ЦАРА
ТВАРН, ѿ РЕКІИ: НЕ ДОБРО БЫТИ ЧЕЛОВѢКЪ СДІНОМЪ НА ЗЕМЛІ, СО-
ТВОРИМЪ СМЪ ПОМОЩНИКА ПО НЕМЪ: ѿ ВЗЕМЪ СДІНО ѿ РЕБРЪ СГѢ,
СОДАМЪ СІИ ЖЕНЪ, ѿЖЕ ВѢДѢВЪ ѿДАМЪ, РЕЧЕ: СІА НЫНѢ КОУТЬ ѿ
КОУТЕИ МОИХЪ, ѿ ПЛОТЬ ѿ ПЛОТИ МОЕА: СІА НАРЕЧЕТСА ЖЕНА, ѿКЪ
ѿ МЪЖА СВОЕГѢ ВЗАТІА БЫТЬ СІА. СЕГѢ РАДН ѿСТАВНТЪ ЧЕЛОВѢКЪ
ОТЦА СВОЕГѢ ѿ МАТЕРЬ, ѿ ПРИЛѢПНІТСА ЖЕНѢ СВОЕЙ, ѿ ВЪДЕТА ДВА
ВЪ ПЛОТЬ СДІНО: ѿ ѿЖЕ БГЪ СОПРАЖЕ, ЧЕЛОВѢКЪ ДА НЕ РАЗЛЧАЕТЪ.

САМЪ ѿ НЫНѢ ВЛКО ГДН БЖЕ НАШЪ, НИЗПОСЛН БЛГОДАТЬ ТВОЮ

jich spojení zachovávej nerozlučným. Aby z důvodu toho díky vzdá-
vali nejuctívanějšímu jménu tvému, Otce i Syna i Svatého Ducha,
nyní i vždycky, až na věky věkův.

Nyní kněz přichází k nim, zdraví je. Následuje políbení novomanželů,
a pak koná kněz propuštění:

Diákon: Velemoudrost.

Lid: Tebe nad cherubíny ctěnější...

Kněz: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě.

Věřící: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na
věky věkův. Amen.

Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Požehnej.

Kněz: Kristus, pravý Bůh náš, jenž svou účastí v Káni Galilejské cti-
hodnost manželství ukázal, na přímluvy přecisté Matky své, slav-
ných a všechvalných apoštolů, svatých Bohem korunovaných císařů
a apoštolům rovných Konstantina a Heleny, svatého velikomučední-
ka Prokopa i všech svatých nechť smiluje se nad námi a spasí nás
jako blahý a lidumil.

Věřící: Amen.

Kněz odebere od svatebčanů svíčky (pokud tak už neučinil) a žehná:

Požehnání Hospodinovo na vás dle milosti a lidumilnosti¹⁰
jeho, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Nyní kněz pronáší kázání či závěrečné poučení novomanželům.

Kněz: Šťastný a pokojný život, zdraví a spasení a ve všem zdar
uděl, Hospodine, služebníkům svým, novomanželům (jména)
a zachovej je na mnohá léta.

Věřící: Mnohá léta, mnohá léta, mnohá léta!

Pak přijímají novomanželé blahopřání ode všech přítomných.

Сщ҃енникъ ѿпѣетъ:

Иже въ Кланѣ галілейстѣи пришествовѣмъ своимъ чѣстемъ бракъ показавый, Хр҃тосъ истинный Бг҃ъ нашъ, мѣтвѣми пречѣстныи своеѣи Мѣре, ст҃ыхъ слѣвныхъ и всехвалныхъ аплз, ст҃ыхъ бг҃овѣнчанныхъ царей и равноаплвкз, Кωνстантина и Елены, ст҃агв великомчнка Прокѣпа, и всѣхъ ст҃ыхъ, помилуетъ и спсѣетъ насъ, ѣкв блгъ и члвѣколѣбцз.

Kněz zůstává obrácen k novomanželům, kteří sklonili hlavy, žehná jim a praví (a může předat ženě první svatební ikonu):*

Otec, Syn i Svatý Duch, nejsvětější, jednobytná a oživující Trojice, jediné Božství a Království, nechť požehná vám a udělí vám dlouhý život, zdárná dítě, dá vám prospívání v životě i ve víře, naplní vás hojností všeho pozemského blaha a nechť učiní vás hodnými přijetí zaslíbeného blaha života věčného; na přímluvy přesvaté Bohorodice i všech svatých.

Věřící: Amen.

Modlitba pro odložení korun (přeneseno z obřadu osmého dne – viz dodatek na str. 43), při které může předat muži druhou svatební ikonu:

Kněz: Hospodine, Bože náš, jenž jsi věnec roku požehnal, ty jsi položení věnců na ty, kdož se vzájemně oddávají, jako zákon sňatku ustanovil, aby přijali odměnu za svou nevinnost, a proto jako čistí spojují se sňatkem tebou uzákoněným. Ty sám skrze povolení odložit koruny (věnce) požehnej, aby se spojili druh s druhem, a je-

(*) Po snímání korun je v ruské tradici zvykem, že kněz zhasne svatební svíce a předá je manželovi, a poté žehná novomanželům jejich svatebními ikonami; nejprve ikonou přesv. Bohorodice, kterou pak dá políbit manželovi a jeho manželce, a ta ji přijme; následně pak ikonou Spasitele, kterou dá políbit manželovi a jeho manželce a odevzdá ji manželovi. Při modlitbě „Otec, Syn i Svatý Duch“ předává první ikonu. Poté může číst modlitbu pro odložení korun (z obřadu osmého dne – v dodatku) a přináší předávat druhou ikonu.

aby mohli udílet potřebným. A zároveň daruj i těm, kdo jsou při nich, vše, oč prosí ke spáse.

Neboť Bůh milosti, slitování a lidumilnosti jsi ty, a tebe oslavujeme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a životodárným tvým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (hlasitě, tváří k oltáři): Blahosloven jsi, Pane Bože náš, žehnající a stvrzující tajemný a čistý sňatek, zákonodárce toho, co jest tělesné, ochránce toho, co jest nepomíjející, ty jsi dárce všeho dobrého, co život přináší. Ó Vládce, jenž jsi na počátku člověka stvořil, ustanovil ho králem tvorstva a pravil: „Není dobré býti člověku samotnému na zemi, učiním mu pomocníka, jemu podobného“, a vzav jedno z žeber jeho, utvořil jsi mu ženu, již když uviděl Adam, řekl: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla, nechť nazvána jest ženou, neboť z muže svého vzata jest;“ proto opustí člověk otce svého i matku svou a přimkne se k ženě své, a budou ti dva jedno tělo; protož co Bůh spojil, člověk nerozlučuj. †

Sám nyní, Vládce, Hospodine, Bože náš, sešli blahodať svou nebeskou na služebníky své (jméno) a (jméno), a dejž služebnici své, aby se ve všem podrobila svému muži, a služebníku svému dejž státi se hlavou ženy, aby živi byli dle vůle tvé.

(Kněz pozdvihuje ruce)

Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako požehnal jsi Abraháma a Sáru. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako jsi požehnal Izáka a Rebeku. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako požehnal jsi Jáкова a všechny praotce. Požehnejž je, Hos-

нѣндо на рабѣ твоѣ сѣа, ѿмѣз, ѿмѣз: ѿ дѣждь рабѣ сѣи во вѣмъ по-
внновѣтнѣа мѣжъ, ѿ рабѣ твоѣмъ семъ быти во главѣ женѣ,
ѿакъ да пожвѣтъ по волѣ твоѣи.

Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже бл҃гословѣа ѿ сѣи ѿбраама ѿ
Сѣррѣ. Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже бл҃гословѣа ѿ сѣи ѿсаака ѿ
Ревѣкѣ. Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже бл҃гословѣа ѿ сѣи
ѿаква, ѿ вѣа патрїархи. Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже
бл҃гословѣа ѿ сѣи ѿиофа ѿ ѿгенѣ. Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ,
ѿкоже бл҃гословѣа ѿ сѣи Мωῡсеа ѿ Сепфω̄рѣ. Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и Б҃же
нашъ, ѿкоже бл҃гословѣа ѿ сѣи ѿакима ѿ ѿнна. Бл҃гословѣ ѿ Гд҃и
Б҃же нашъ, ѿкоже бл҃гословѣа ѿ сѣи Захѣрїю ѿ ѿлїавѣтъ. Сохранѣ
ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже сохраниа ѿ сѣи Нω̄а въ ковчѣзѣ. Сохранѣ
ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже сохраниа ѿ сѣи ѿω̄нъ во чрѣвѣ кнѣтовѣ.
Сохранѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже сохраниа ѿ сѣи сѣбѣа трѣ ѿтроки
ω̄ ѿгна, низполабѣи ѿмъ рѣсѣ ѿ нѣсѣ: ѿ да прїидетъ на нѣа рѣ-
дѣтъ ѿнаа, ѿже ѿмѣше бл҃женнаа ѿлена, ѿгда ѿверѣте чѣтнѣи
кѣтъ. Поманѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже поманѣа ѿ сѣи ѿнѣа,
Сѣма, ѿлїю. Поманѣ ѿ Гд҃и Б҃же нашъ, ѿкоже поманѣа ѿ сѣи
сѣбѣа твоѣа четвѣредѣа мѣчѣники, низполабѣи ѿмъ ѿ нѣсѣ
вѣнцы. Поманѣ Б҃же ѿ воспитѣавшыа ѿхъ родитѣли: занѣ мѣтѣи
родитѣлеи ѿтверждѣютъ ѿновѣнїа домѣвъ. Поманѣ Гд҃и Б҃же
нашъ, рабѣ твоѣ ѿ ѿневѣстнѣшыа, ѿшѣдшыа въ радѣтъ сѣю.
Поманѣ Гд҃и Б҃же нашъ раба твоѣго, ѿмѣз, ѿ рабѣ твоѣ, ѿмѣз, ѿ
бл҃гословѣа ѿ. Дѣждь ѿмъ плодъ чрѣва, добрѣчѣдѣе, ѿднѣомѣлїе
дѣшъ ѿ чѣлѣс: возвѣси ѿ ѿакъ кѣдры ѿлѣвнїкїа, ѿакъ лѣздъ
бл҃горѣзгнѣю. Дѣрѣ ѿмъ сѣма клѣа, да вѣакоѣ самодѣлѣ-
тво ѿмѣще, ѿзвѣнѣдѣтъ на вѣакоѣ дѣло бл҃гоѣ, ѿ чѣбѣ
бл҃годѣоноѣ: ѿ да ѿзрѣатъ сыны сыновѣвъ своѣхъ, ѿакъ новѣоаж-
дѣнїа мѣлнчнѣа ѿкрѣатъ трапѣзы ѿхъ: ѿ бл҃годѣоношѣ прѣдъ
твоѣю, возѣаѣтъ ѿакъ свѣтнѣа на нѣсѣ, въ чѣбѣ Гд҃ѣ нашѣмъ.

Následuje **snímání korun**. Kněz vezme korunu (věnec) ženicha, trochu ji nadzdvihne nad jeho hlavu, řka:

Povznes se, ženichu jako Abraham, buď požehnán jako Izák (*žehná mu korunou*), **rozmnož se jako Jákob, chodiž v míru a naplňuj ve spravedlnosti přikázání Boží.**

Pak mu dá políbit ikonu na koruně (nebo věnec samotný) a odloží korunu na podnos či na stolec. Poté vezme korunu (věnec) nevěsty:

A ty, nevěsto, povznes se jako Sára, veseliž se jako Rebe-ka, rozmnož se jako Rachel (*žehná jí*), **těšíc se z muže svého a zachovávajíc předpisy zákona, neboť tak líbí se Bohu.**

Nevěsta políbí ikonu Bohorodice na koruně a kněz korunu odloží. Pak čte následující modlitbu čelem ke svatému prestolu.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Lid: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Bože, Bože náš, jenž jsi přišel do Káně Galilejské a tamní sňatek požehnal, požehnej i tyto služebníky své, které jsi ve své prozřetelnosti k obecenství manželskému spojil. Požehnej jejich vcházení i vycházení, rozmnož blaha života jejich; přijmi koruny jejich v království svém neposkvřněny. Zachovej je bez úhony a úkladů zlého, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: Pokoj všem.

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Věřící: Před tebou, Hospodine.

ТѢЖЕ ВЗЕМЪ ВѢНЦЪ ЖЕННХА, ГЛАГОЛЕТЪ:

ВОЗВЕЛІЧИСА ЖЕННШЕ ІАКОЖЕ ІВРААМЪ, І БЛГОСЛОВІСА ІАКОЖЕ ІСААКЪ, І ОУМНОЖИСА ІАКОЖЕ ІАКОВЪ, ХОДАИ ВЪ МІРѢ, І ДѢЛААИ ВЪ ПРАВДѢ ЗАПОВѢДИ БЖІА.

І ВНЕГДА ВЗАТИ ВѢНЦЪ НЕВѢСТЫ, ГЛАГОЛЕТЪ:

І ТЫ НЕВѢСТО, ВОЗВЕЛІЧИСА ІАКОЖЕ САРРА, І ВОЗВЕЕЛІСА ІАКОЖЕ РЕВѢККА, І ОУМНОЖИСА ІАКОЖЕ РАХІЛЬ. ВЕСЕЛІЦИСА О СВОЕМЪ МЪЖѢ, ХРАНАЦИ ПРЕДѢЛЫ ЗАКОНА, ЗАНЕ ТАКЪ БЛГОВОЛН БГЪ.

Діаконъ: ГДЪ ПОМОЛНИСА.

Ліікъ: ГДН ПОМІЛДН.

СЦІЕННИКЪ МЛТВѢ: БЖЕ БЖЕ НАШЪ, ПРИШЕДЫИ ВЪ КАНЪ ГАЛІЛЕЙСКЮ, І ТАМОШНИИ БРАКЪ БЛГОСЛОВІВЫИ, БЛГОСЛОВН І РАБЫ ТВОА ІІА, ТВОИМЪ ПРОМЫСЛОМЪ КО ОБЦЕНІЮ БРАКА СОЧЕТАВШЫАСА: БЛГОСЛОВН ІХЪ ВХОДЫ І НСХОДЫ, ОУМНОЖИ КО БЛГІХЪ ЖИВОТЪ ІХЪ: КОПРІМНН ВѢНЦЫ ІХЪ ВЪ ЦРТВИ ТВОЕМЪ, НЕСКВЕРНЫ, І НЕПОРОЧНЫ, І НЕНАВѢТНЫ СОБЛЮДАИ, КО ВѢКН ВѢКОВЪ.

Ліікъ: ІМІНЬ.

СЦІЕННИКЪ: МІРЪ ВСѢМЪ.

ГЛАВЫ ВАША ГДВН ПРИКЛОНІТЕ.

І МОЛНТЕА СЦІЕННИКЪ: ОЦЪ, СНЪ, І СТЫИ ДХЪ, ВЕСЕГЛА, І ЄДННОСЦІНАА, І ЖИВОНАЧАЛНАА ТРЦА, ЄДІНО БЖЕСТВО І ЦРТВО, ДА БЛГОСЛОВІТЪ ВАСЪ, І ДА ПОДАСТЪ ВАМЪ ДОЛГОЖІТІЕ, БЛГОЧАДІЕ, ПРЕСПѢАНІЕ ЖИВОТІ І ВѢРЫ, І ДА ІСПОЛНИТЪ ВАСЪ ВСѢХЪ СЦПНХЪ НА ЗЕМЛН БЛГІХЪ: ДА ІПОДОБИТЪ ВАСЪ І ОБѢЩАННЫХЪ БЛАГЪ КОПРІАТІА, МЛТВАМИ СТЫА БЦЫ, І ВСѢХЪ СТЫХЪ, АМІНЬ.

ТѢЖЕ ВХОДАТЪ, І ПОЗДРАВЛЯЮТЪ ІХЪ, І ЦѢЛОВАНИЕ ДРЪГЪ ДРЪГА, І БЫВАЕТЪ О СЦІЕННИКА СОВЕРШЕННЫИ ОПДСТЪ.

РѢКШЪ ДІАКОНЪ: ПРЕМЪДРОСТЪ.

Ліікъ: ЧТНѢИШЮ ХЕРЪВІМЪ:

podine, Bože náš, jako požehnal jsi Josefa a Asenathu. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako požehnal jsi Mojžíše a Seforu. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako požehnal jsi Jáchyma a Annu. Požehnejž je, Hospodine, Bože náš, jako požehnal jsi Zachářiáše a Alžbětu.

Zachovejž je, Hospodine, Bože náš, jako zachoval jsi Noeho v arše. Zachovejž je, Hospodine, Bože náš, jako zachoval jsi Jonáše v útrokách velryby⁷. Zachovejž je, Hospodine, Bože náš, jako ochránil jsi svaté tři mládence před ohněm, seslav jim rosu s nebes. Nechť sestoupí na ně ta radost, kterou měla blažená Helena, když našla uctívány Kříž. Pamatuj na ně, Hospodine, Bože, jako pamatoval jsi na Enócha, Séma, Eliáše. Pamatuj na ně, Hospodine, Bože náš, jako pamatoval jsi na čtyřicet svých mučedníků, seslav jim s nebes koruny⁸ vítězství. Rozpomeň se, Bože, i na rodiče, kteří je vychovali, neboť modlitby rodičů upevňují základy domů.

Rozpomeň se Hospodine, Bože náš, na služebníky své, kteří se účastní svatby a shromáždili se k této radostné události. Rozpomeň se, Hospodine, Bože náš, na služebníka svého (jméno) i služebnici svou (jméno) a požehnej jim; daruj jim plod lůna, zdárné potomstvo, jednomyslnost duší a svornost tělesnou. Povznes je jako cedry libánské, jako révu košatě rozvětvenou.

Dej, ať setba jejich přináší úrodu hojnou, aby ve všem obdaření byli dostatkem k hojnosti všech skutků dobrých a tobě libých. A nechť spatří syny svých synů, jako nové výhonky olivové kolem stolu jejich. Nechť zalíbí se tobě, ať zaskvějí se jako hvězdy nebeské – v tobě, Pánu našem.

S tebou pak sláva, vláda, čest i klanění náleží bezpočátečnému Otci tvému i životodárnému tvému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Съ тобоу же слава, держава, честь и поклонение, безначальномъ твоёмъ Оцѣ, и животворящемъ твоёмъ Дхѣ, нынѣ и присно, и во вѣки вѣковъ.

Ліікз: Амѣнь.

Діакоуз: Гдѣ помолнмса.

Ліікз: Гдѣ помилдѣ.

И пакѣ сщѣнникъ мѣтвѣ сѣю глаголетъ велегласно:

Бже стѣи, создавый ѿ персти человека, и ѿ ребра егѡ возсоздавый женѣ, и спрагѣи есмѣ помощника по немѣ, за еже такъ годно бысть твоёмъ величеству, не единомъ быти человекѣ на земли: самъ и нынѣ блго, низпослѣ рѣкѣ твою ѿ стѣгѡ жнища твоегѡ, и сочегѣи раба твоегѡ сегѡ, ѿмѣкз, и рабѣ твою сѣю, ѿмѣкз, зане ѿ тебе сочегѣветса мѣжѣ женѣ. Сопразнѣ ѿ вѣ единомъдрѣи, вѣнчѣи ѿ вѣ плѡтъ едины, дарѣи ѿма плѡдъ чрева, блгочадѣа воспрѣятѣе.

Гдѣкѡ твоѡ держава, и твоѡ честь црѣтѡ, и сила, и слава, Оцѣ, и Сна, и стѣгѡ Дхѣ, нынѣ и присно, и во вѣки вѣковъ.

Ліікз: Амѣнь.

И по амѣнѣ, прѣемъ сщѣнникъ вѣнцы, вѣнчѣетъ первѣе женѣ, глагола:

dek, pak drží obě koruny). Kněz pak bere do volné ruky kříž, který pozdvihne (dle řecké praxe volnou pravou rukou drží na hrudi evangelium), a zatímco svědkové drží zezadu nad hlavami novomanželů koruny nebo přidržují stuhy věnců, začínají pomalu **obcházet stolec**. Kněz pomaličku kráčí v čele, vede novomanžele kruhem*, za novomanželi se ubírají svědkové a v malém průvodu pomalu obejdou kolem analoge či stolku s evangeliem třikráte. Kněz i lidé při tom pějí následující tropaje:

Průvod kráčí kolem stolku – při prvním kruhu (hlas 5. nebo 4.):

Isaiáš plesej, / hle, Panna počala
a porodila Syna, Emmanuele, / Boha i člověka.
„Východ“ jest jméno jeho, / velebíce ho, Pannu blahoslavíme.

Při druhém kruhu (hlas 6. nebo opět 4.):

Svatí mučedníci, / jenž slavně zápasivše, byli jste korunováni.
Proste Boha o smilování / nad dušemi našimi.

Při třetím kruhu (hlas 4.):

Sláva tobě, Kriste, Bože, / apoštolů chloubou
a radosti mučedníků, / kteří hlásali jednobytnou Trojici.

(*) Jsou to první společné kroky novomanželů. Důkaz připravenosti manželů vkročit do společného života. Kruh je symbol věčnosti – symbolizuje slib manželů věčně chránit manželský slib, kráčet bok po boku, dokud je smrt nerozdělí.

I **podává novomanželům pít ze společné číše**, napřed třikrát muži, pak třikrát ženě (přisluhující jim při pití podrží pod ústy ubrousek). Při tom kněz může říkat nahlas předchozí modlitbu „Bože, jenž jsi vše stvořil“ (víno v takovém případě rukou požehná hned na počátku této modlitby, než podá pohár ženichovi.) Někdy je vhodné, aby svědkové už při pití vína nadzdvihli koruny a drželi je tak až do obcházení kolem stolku.

Podle ruské praxe podává kněz pohárek s vínem nejprve ženichovi, který jej vezme, sám se jednou napije a podává jej nevěstě, ta se jednou napije a vrací jej knězi; kněz jej znovu podá ženichovi, ten jej po napití předá nevěstě a ta poté vrací knězi, a tak ještě potřetí.

Nato kněz opět spojuje pravou ruku ženicha s pravou rukou nevěsty. Je-li na daném místě zvykem, může **spojené ruce svázat** šátkem, či plátnem. Spojené ruce pokrývá koncem epitrachilu, na který klade svou ruku*. Svědkové stojící za novomanželi, **nadzdvihnou poněkud koruny** tak, aby byly maličko nad hlavami novomanželů (je-li jen jeden svě-

Н ПОЕТЪ ЦІЕННИКЪ, ІЛН ЛЮДІЕ НАСТОАЩИЯ ТРОПАРІ, КО ГЛАСЪ СІ:
 ІСАІЕ АНКДН, ДБА, ІМЧЕ КО ЧРЕВЧЕ, І РОДН СНА СММАНДІЛА, БГА ЖЕ І
 ЧЕЛОВЧКА, КОТГОКЪ ІМА СМД: СГОЖЕ ВЕАНЧАЮЩЕ, ДБД ОУБЛАЖАЕМЪ.

ІНІН, ГЛАСЪ СІ:

СІІН МДЧЕННИЦЫ, ДОБРЧЕ СТРАДААЛЬЧЕСТВОВАНІН, І ВЧЕНЧАВШІНСА,
 МОЛІТЕСА КО ГДЪ ПОМІЛОВАТИСА ДШІАМЪ НАШЫМЪ.

СЛАВА ТЕБЧЕ ХРІТЕ БІЖЕ, АПОСТОЛЫМЪ ПОХВАЛО, МДЧЕННИКОВЪ РАДО-
 ВАНІЕ, ІХЖЕ ПРОПОВЧЕДЪ, ТРЦА СДІННОСЦНАА.

(*) Znamená to, že skrze ruku kněze dostává od samotné Církve muž svou ženu a jsou v Kristu spojeni na celý život. Kněz svou rukou musí uchopit spojené dlaně novomanželů spolu s položeným epitrachilem.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz (hlasitě): Bože svatý, jenž jsi učinil z prsti země člověka a z jeho žebra vzdělal ženu! K němu jsi ji připojil jako pomocnici, jenž by při něm stála, neboť tak se líbilo velebnosti tvé, aby nebyl člověk sám na zemi. Sám i nyní, ó Vládce, vztáhni ruku svou ze svatého příbytku svého a spoj služebníka svého (jméno) se služebnicí svou (jméno), neboť ty jsi ustanovil, aby se sjednotila žena s mužem. Spoj je v jednomyslnosti, korunuj je jako tělo jediné, daruj jim plod lůna a přijetí zdárných dětí.

Neboť tvá jest vláda a tvé jest království i moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Kněz připraví koruny (věnce)*, **žehná každému zvlášť korunou** na způsob kříže — dá mu políbit ikonu na koruně** (nebo samotný věnec) a klade korunu (nebo věnec) na jeho hlavu se slovy —

(*) Koruny znamenají vítězství nad vášněmi a hříchem a připomínají královskou důstojnost prvé lidské dvojice – Adama a Evy, kterým Bůh dal do vlastnictví všechno pozemské stvoření: „Naplňte zemi; podmaňte si ji...“ (1 Mojž 1,28). Koruny jsou buď na stolku připraveny od začátku obřadu, nebo je přináší kněz ze svatého prestolu, či je na podnosu drží přisluhující.

(**) Je-li na ikoně ikona, pak muži ikonu Spasitele, ženě pak ikonu Bohorodice; pak korunu otáčí a nasazuje ji na hlavu oddávaného ikonou dopředu; není-li na koruně ikona, políbí každý oddávaný prostě jen korunu

ВѢНЧАЕТСЯ РАБЪ БЖІИ, ѿмѣхъ, РАБѢ БЖІЕЙ, ѿмѣхъ, ВО ѿМА
ОЦА, ѿ СНА, ѿ СТѢАГѢ ДХА, АМІНЬ.

ТѢЖЕ ВѢНЧАЕТЪ ѿ НЕВѢСТѢ, ГЛАГОЛА:

ВѢНЧАЕТСЯ РАБЪ БЖІА, ѿмѣхъ, РАБѢ БЖІЮ, ѿмѣхъ, ВО ѿМА
ОЦА, ѿ СНА, ѿ СТѢАГѢ ДХА, АМІНЬ.

ТѢЖЕ БЛГОСЛОВЛѢЕТЪ ѿ ТРИЖДЫ, ГЛАГОЛА ТРИЖДЫ:

ГДН БЖЕ НАШЪ, СЛАВОЮ ѿ ЧЕСТІЮ ВѢНЧАЙ ѿ.

ТѢЖЕ ПРОКІМЕНЪ АПЛА, ГАЛѢЗ ѿ:

Положи азъ сѣи на главѣхъ ѿхъ вѣнцы, ѿ каменеи чѣтныхъ, жнвотѣ
просиша оу тебе, ѿ далъ сѣи ѿмъ.

Стѣхъ: ГѢКѢ ДАСИ ѿМЪ БЛГОСЛОВЕНІЕ ВЪ ВѢКЪ ВѢКА, ВОЗВЕЕЛІШИ ѿ РА-
ДОСТІЮ СЪ ЛИЦЕМЪ ТВОИМЪ.

ѿПОСТОЛЪ КО СФЕЕРѢМЪ, ЗАЧАЛО ѿ.

Kněz: Za to, co je dobré a užitečné duším našim, a za mír světa Hos-
podina prosme.

Kněz: Sjednocenost ve víře a účastenství Ducha Svatého vyprosivše,
sami sebe i druh druhů i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Lid: Tobě, Hospodine.

Kněz: A učii nás hodny, Vládce, abychom s důvěrou⁹, neodsouzeně
směli vzývati tebe, nebeského Boha Otce, a říkati:

Lid: Otče náš...

Kněz: Neboť tvé jest království, moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Du-
cha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Kněz: Pokoj všem!

Lid: I duchu tvému.

Kněz: Skloňte hlavy své před Hospodinem.

Lid: Před tebou, Hospodine.

Pak se přináší **společná číše vína** (pokud nebyla na stolku připravena
od počátku obřadu; podle ruské praxe kněz může přinášet z oltáře na ta-
lířku „kovšík“ s vínem). Kněz ji jedenkrát **žehná, pomodliv se nad ní:**

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Lid: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Bože, jenž jsi vše stvořil silou svou, vesmír upevnil a koru-
nu všeho, což od tebe jest stvořeno, okrášlil, požehnej † (žehná
čísí) požehnáním duchovním i tuto společnou číši, kterou podá-
váš těm, kdož sjednocují se k manželskému společenství.

Kněz (hlasitě): Neboť požehnáno jest jméno tvé a proslaveno krá-
lovství tvé, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na
věky věkův.

Věřící: Amen.

Проче вре́мя живо́та на́шего въ мѣрѣ и́ покая́нїи сконча́ти, о́у Гдѣ
про́симъ.

Хрѣ́тианикѣ кончи́ны живо́та на́шего, безбо́лѣзненны, непо́рочны,
ми́рны и́ до́браго ѿвѣ́та на стра́шнѣмъ сѣди́щи Хрѣ́товѣ́ про́симъ.

Соеди́нѣте вѣ́ры и́ прича́стїе Сѣ́лгѡ Дѣ́а и́спро́сїше, сла́мн себѣ́, и́ дрѣ́га
дрѣ́га, и́ ве́сь живо́тъ на́шъ Хрѣ́Ѹ ГгѸ́ преда́дїмъ.

Лѣ́къ: Тебѣ́ Гдѣ́.

Сѣ́енникъ возглаго́летъ:

И́ сподо́би на́съ Бл҃го, со дерзнове́нїемъ нево́джданно смѣ́ти
призываети тебе́ не́наго Бга́ О́ца́, и́ глаго́лати:

И́ лѣ́дїе: О́че на́шъ: (ве́сь до конца́.)

Сѣ́енникъ возглаго́летъ: Гдѣ́къ твоѣ́ ѣ́тъ цр҃тѣ́, и́ сила́, и́ сла́ва, О́ца́, и́
Сѣ́а, и́ Сѣ́лгѡ Дѣ́а, ны́нѣ́ и́ при́сно, и́ во вѣ́ки вѣ́ковъ.

Мѣ́ръ вѣ́мъ.

Главы́ ва́ша Гдѣ́и прикло́нїте.

Та́же прино́сите Ѹ́бща́ ча́ша, и́ бл҃гослова́етъ ю́ сѣ́енникъ, и́
глаго́летъ мѣ́тъ е́ю:

Дѣ́аконъ: Гдѣ́ помолнѣ́.

Бже́, всѣ́ сотвори́вый крѣ́постїю твоѣ́ю, и́ о́утверди́вый вселѣ́ннїю,
и́ о́украси́вый вѣ́нецъ вѣ́хъ сотвори́ннѣхъ ѿ тебе́, и́ ча́шѸ́ Ѹ́бщю́
е́ю подава́и сочетавáющымъ ко Ѹ́бщѣ́нїю бра́ка, бл҃гословѣ́
бл҃гослове́нїемъ дѣ́овнымъ.

Возглаго́летъ: Гдѣ́къ бл҃гослови́а твоѣ́ ѣ́ма, и́ просла́ви́а твоѣ́ цр҃тѣ́:

Лѣ́къ: Я́минь.

Та́же взѣ́мъ сѣ́енникъ въ рѣ́къ Ѹ́бщю́ ча́шѸ́, препода́етъ ѣ́мъ
три́жды: пѣ́рвѣ́ мѣ́тъ, и́ потѣ́мъ женѣ́: И́ ѣ́те прїѣ́мъ ѣ́ сѣ́енникъ,
къ́мъ держа́и́ создáн вѣ́нцы, ѿбра́цїетъ гдѣ́къ ѿбра́зомъ кр҃ста́.

Nejprve korunuje ženicha: Korunuje se služebník Boží (jméno) **a oddává se služebnici Boží** (jméno), **ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.**

Pak korunuje nevěstu: Korunuje se služebnice Boží (jméno) **a oddává se služebníkovi Božímu** (jméno), **ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha. Amen.**

Načež je žehná třikrát na způsob kříže a dí třikrát:

Hospodine, Bože náš, slávou a ctí spoj a korunuj je!*

Dle ruské praxe tato slova pronáší obrácen k oltáři a se vzhůru vztažený-
ma rukama, načež se vzápětí obrací k novomanželům a žehná je rukou se
dodatečnými slovy: „Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha,“ na která oba
oddávani společně odvěti: „Amen.“ (Třikrát kněz říká oddávací formulí
směrem k oltáři, třikrát se obrací k oddáváným, aby jim požehnal, a tři-
krát oni zpečetí uzavření sňatku svou odpovědí „amen“).**

Diákon nebo kněz ***: Velemoudrost!

Žalmista čte prokimen, hlas 8. (Žalm 21,4, 5 a 7): Položilš na hlavu jejich
koruny z kamenů drahých; prosili tě o život, a tys jim ho daroval.

Verš: Neboť dáš jim požehnání na věky věkův a potěšíš je radostí
z tváře své.

Kněz: Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z listu svatého apoštola Pavla k Efezským.

Kněz: Pozor mějme!

(*) Těmito slovy kulminuje obřad svatě Tajiny a jimi se vykonává a naplňuje uzavření
sňatku; tím se stávají manželi.

(**) Dle řecké praxe: kněz bere oba věnce spojené – vložené do sebe (do podoby poledníku
a rovníku) a požehná oběma nejprve hlavu ženicha pak hlavu nevěsty a pak bere
každý věnec do jedné ruky a nasazuje jednou rukou věnec na hlavu ženichovu
a ihned poté druhou rukou druhý věnec na hlavu nevěsty. Věnce je nutno nasadit na
hlavy tak, aby stuha z věnce splývala dozadu. Nato svědek ze zadu třikrát prohazuje
věnce (podobně jako při výměně prstenů při zasnoubení).

(***) Kněz si může vybrat, bude-li číst biblický text čelem k oddáváným či obrácen
k oltáři. Tradičně čte kněz evangelium tváří k oltáři (tak s tím počítá i text obřadu
trebníku níže: „...obrací se k novomanželům, žehná je evangeliářem...“)

Прѣтѣ бл҃годарѣце всегда ѿ всѣхъ, ѿ имени гдѣ нашего Іиса Хр҃та, Бг҃ъ и Оц҃ъ. Повиннѣющеса др҃гъ др҃гъ въ ст҃растѣ бж҃іи. Женѣ своимъ мѣжѣмъ повиннѣтели, ꙗкоже Гд҃ъ: зане мѣжъ главѣ ѣсть женѣ, ꙗкоже и Хр҃тоу главѣ цр҃кве, и тои ѣсть сп҃ситель тѣла. Но ꙗкоже цр҃ковь повиннѣтелѣ Хр҃тѣ, такожде и женѣ своимъ мѣжѣмъ во всемъ. Мѣжѣе, любите своѣ женѣ, ꙗкоже и Хр҃тоу возлюбѣ цр҃ковь, и себѣ предаде за ню. Да ѿсвѣтитъ ю, ѿчисти въ баню водою въ глаголю. Да представитъ ю себѣ славно цр҃ковь, не имѣющѣ скверны, ни порока, ни нечто ѿ такоуихъ: но да ѣсть свѣта и непорочна. Тако должни сѣти мѣжѣе любити своѣ женѣ, ꙗко своѣ тѣлесѣ: любѣи бо своѣ женѣ, себѣ самаго любитъ. Никтоже бо когда своѣ плоть возненавидѣ, но питаетъ и грекетъ ю, ꙗкоже и Гд҃ъ цр҃ковь: зане оудн ѣсмы тѣла ѣгѣ, ѿ плоти ѣгѣ, и ѿ костей ѣгѣ. Сега ради ѿставитъ человекъ оца своего и матерѣ, и прилепитъ къ женѣ своей, и бѣдетъ двѣ въ плоть ѣдинѣ. Тайна ѣта велика ѣсть: ѣз же глаголю во Хр҃тѣ, и во цр҃ковь. Обаче и вы по ѣдиному, кѣждо своѣ женѣ инце да любитъ, ꙗкоже и себѣ: ѣ женѣ да бѣтелѣ своего мѣжа.

Аминѣ.

Стѣхъ: Ты Гд҃и сохраниши ны и соблюдеши ны ѿ рѣда сего, и во вѣкъ.

Діаконъ: Премудростъ, прѣстѣи оубѣлишимъ свѣтагѣ ѣвѣнгеліѣ.

vení pro služebníky Boží (jméno) a (jméno) i za všechny v Kristu bratry a sestry naše. (Vzpomíná, koho chce.)

Lid: Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj.

Kněz: **Neboť milostivý** a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Lid: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Hospodine, Bože náš, ve spasitelné péči své učinil jsi nás hodnými, aby nám byla tvou účastí na svatbě v Káně Galilejské zjevena ctihodnost sňatku. Sám nyní služebníky své (jméno) a (jméno), jimž jsi svolil, aby vzájemně byli spojeni, zachovej v pokoji, jednomyslnosti a svornosti. Zjev důstojnost jejich sňatku, zachovej čisté lože jejich, přivol, aby soužití jejich bylo bezúhonné a učň je hodnými, aby v plné svěžesti dosáhli vysokého stáří a srdcem čistým plnili přikázání tvá.

Neboť ty jsi Bůh náš, Bůh, jemuž náleží smilovati se a spasiti nás, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým, i přesvatým a blahým a životodárným tvým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Lid: Amen.

Diákon: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Lid: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Abychom den tento dokonale, svatě, pokojně a bez hříchu strávili, Hospodina prosme.

Lid: Dejž, ó Pane.

Kněz: Za anděla pokoje, věrného vůdce, ochránce duší a těl našich, Hospodina prosme.

Kněz: Za prominutí a odpuštění hříchů a poklesků našich, Hospodina prosme.

Возгласъ: Гѣкоу мѣтнѣхъ ѿ челоуѣколюбецѣхъ Божѣхъ ѣси, ѿ тебѣ славу возсылаемъ, Отцѣ, ѿ Сынѣ, ѿ Святѣмъ Духѣ, нынѣ ѿ прѣсно, ѿ во вѣки вѣкѣхъ.

Діаконъ: Гдѣ помѡлимъ.

Лікъ: Гдѣ помѡлѣ:

Сщѣнникъ мѣтѣ ѣи:

Гдѣ Бже нашъ, во спсѣтельномъ твоѣмъ смотрѣнїи, сподѡбнѣи въ Кѡнѣ галїлейскѣи, ѣтнѣи показати бракъ твоѣмъ прїшествїемъ, самъ нынѣ рабѣ твоѡ, ѿмѣхъ, ѿ ѿмѣхъ ѣже бѣгоуиамъ ѣси сочетаваѣтнѣа дрѣгъ дрѣгѣ, въ мѣрѣ ѿ ѣднѡмыслии сохранїи: ѣтнѣи ѿхъ бракъ покажїи, нескѣрнѡе ѿхъ лѡже соблюди, непорѡчнѡе ѿхъ сожїтельство пребываѣтнѣ бѣгоуиамъ, ѿ сподѡбнѣи въ стѣрѡстїи мас-тїтѣи достїгнѣтнѣ, чїстѣмъ сѣрдцемъ дѣлающа запѡвѣди твоѡ.

Ты во ѣси Бгѣ нашъ, Бгѣ ѣже мѡловати ѿ спсѣтнѣи, ѿ тебѣ славу возсылаемъ, со безначальнымъ твоѣмъ Оцѣмъ, ѿ всѣтѣмъ, ѿ бѣгнѣмъ, ѿ жнкотворѡщнѣмъ твоѣмъ Дхѡмъ, нынѣ ѿ прѣсно, ѿ во вѣки вѣкѣхъ.

Лікъ: Ѧмнѣ.

Діаконъ: Застѣпнѣ, спсѣи, помѡлѣи ѿ сохрани нашъ Бже, твоѣю бѣгодѣтїю.

Лікъ: Гдѣ помѡлѣ.

Днѣ всегѡ совершѣнна, свѣта, мѣрна ѿ безгрѣшна, ѡу Гдѣ прѡснѣмъ.

Лікъ: Подѡи гдѣ.

Ѧгѣла мѣрна, вѣрна настѣвннѣа, хранїтѣла дѣшъ ѿ тѣлѣсѣхъ нашнѣхъ, ѡу Гдѣ прѡснѣмъ.

Прѡснѣнїѡ ѿ вѣтавлѣнїѡ грѣхѣхъ ѿ прегрѣшѣнїѡ нашнѣхъ, ѡу Гдѣ прѡснѣмъ.

Дѡбрыхъ ѿ полѣзныхъ дѣшамъ нашымъ, ѿ мѣра мѣровнѣ, ѡу Гдѣ прѡснѣмъ.

Žalmista: Bratři! Díky činíce vždycky za všechno ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otci, poddáni buďte jedni druhým v bázni Boží. Ženy buďtež poddány mužům svým jako Pánu, neboť muž jest hlava ženy, jakož i Kristus jest hlava Církeve; onť jest spasitelem těla. Ale jako Církev poddána jest Kristu, tak i ženy (buďtež poddány) mužům svým ve všem. Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe samého za ni, aby ji posvětil, očistiv ji obmytím vodou skrze slovo, aby sám sobě představil Církev jako slavnou, jako takovou, která by neměla poskvrny ani vrásky neb něco podobného, nýbrž aby byla svatá a bezúhonná. Tak i mužové mají milovat manželky své, jako svá těla. Kdo miluje manželku svou, sebe sama miluje. Nikdo zajisté nikdy neměl v nenávisti těla svého, nýbrž živí a chová je, jakož i Kristus Církev svou; neboť jsme údové těla jeho, z masa jeho a z kostí jeho. Protož opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se manželky své a budou dva jedno tělo. Tajemství toto jest veliké; já však to pravím vzhledem ke Kristu a k Církvi. Ale také vy milujte jeden každý manželku svou tak, jako sebe sama, manželka pak ať má v úctě muže svého. (Efez 5,20—33)

Věřící: Alleluja, alleluja, alleluja.

Verš: Ty, Hospodine, zachováš nás, a chrániti budeš nás od pokolení tohoto až na věky.

Kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: Od Jana svaté evangelní čtení.

Věřící: Sláva tobě, Pane, sláva tobě.

Kněz: Pozor mějme!

Ἐνταῦθα ἦ ἰωάννα, ἀρχαίω εἰ.

Во время Оно, бракъ бысть въ Канѣ галілейскѣй, и бѣ мати Іисова тѣ. Званъ же бысть Іисъ и ученицы егѡ на бракъ. И не доставшѣ винѣ, глагола мати Іисова къ немѣ: вина не имѣтъ. Глагола еи Іисъ: что ѣсть мнѣ и тебѣ, жено; не оу прииде часъ мой. Глагола мати егѡ слугамъ: ѣже яще глаголетъ вамъ, сотворите. Бѣхѣ же тѣ водоносы каменни шестъ, лежаще по оученію іудейскѣ, вмѣстѣца по двѣма или тріемъ мѣрамъ. Глагола имъ Іисъ: наполиште водоносы воды. и наполиша ихъ до верха. И глагола имъ: почерпите нынѣ, и принесите архитрікліновн. И принесоша. Якоже вкѣи архитрікліны вина бывшаго въ воды, [и не вѣдаше вкѣдѣ естъ: слуги же вѣдахѣ почерпшии воды.] пригласи жениха архитрікліны, и глагола емѣ: всакъ человекъ прежде доброе вино полагаетъ, и егда оупіютеа, тогда худшее: ты же соблюлъ еси доброе вино до сегодѣ. Се сотвори начатокъ знаменіемъ Іисъ въ канѣ галілейскѣй, и гави славу свою, и вѣроваша въ него оученицы егѡ.

Діаконъ: Рцѣмъ всѣмъ ѿ всѣхъ душъ и ѿ всѣхъ помышленіа нашего рцѣмъ.

Гдн вседержителю, бже отцу нашихъ, молимъ ти еа, оубльши и помилди.

Помилди насъ бже, по величїи милости твоей, молимъ ти еа, оубльши и помилди.

Еще молимъ ѡ милости, жїзни, мирѣ, здравїи, спсѣніи, пощенїи рабѡвъ бжїихъ, имъ, (и поминлетъ ихъже хощетъ.)

Čelem ke svatému prestolu čte kněz evangelium:

Za onoho času byla svatba v Káně Galilejské, a byla tam matka Ježíšova. Byl pak pozván na svatbu také Ježíš a učedníci jeho. A když se nedostávalo vína, matka Ježíšova řekla k němu: „Nemají vína!“ I řekl jí Ježíš: „Co mně a tobě, ženo, (jest po tom)? Ještě nepřišla hodina má.“ Dí matka jeho služebníkům: „Cokoli vám řekne, učinite.“ Bylo pak tam postaveno pro očišťování židovské šest kamenných štoudví, z nichž každá obsahovala míry dvě nebo tři. Dí jim Ježíš: „Naplňte štoudve vodou.“ I naplnili je až do vrchu. A Ježíš řekl jim: „Nyní čerpejte a přineste správci svatby.“ I donesli. Když pak správce svatby okusil vína z vody učiněného a nevěděl, odkud jest – služebníci však, kteří nalávali vody, to věděli – zavolal správce svatby ženicha a řekl mu: „Každý člověk podává nejprve dobré víno, a když se hosté podnapili, tehdy (dává to, které jest) horší; ty jsi však zachoval dobré víno až dosavad.“ Tím učinil Ježíš počátek divů v Káně Galilejské a zjevil slávu svou; i uvěřili v něho učedníci jeho. (Jan 2,1–11)

Kněz políbí otevřený evangeliář, zavírá jej, obrací se k novomanželům, žehná je evangeliářem, dává jim jej políbit a klade jej opět na stolec.

Věřící: Sláva tobě, Pane, sláva tobě.

Kněz: Rceme všichni z celé duše své a z celé mysli své, rceme!

Kněz: Hospodine, Vševládce, Bože otců našich, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřící: Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj.

Kněz: Smiluj se nad námi, Pane, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Lid: Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spásu a navští-